

69. évf., 2015. VI. 4., 21. szám

Jó Pajtás

Fotó: Nagy Magdolna

Az új mögött: Varga Ákos

Miért jó sportolni?

Halálra ítélt műnyelvek

Nyerj táborozást!

A ki ingyenes táborozást szeretne nyerni, még megteheti! Igaz szorít az idő, de ma még fogadjuk a jelentkezéseket. Címünk: jopajtas.szerk@magyarsozo.com, okvetlenül tüntessétek fel: TÁBOROZÁS – NYERNI SZERETNÉK, és a következő adatokat: név, osztály, iskolané, település, lakcím, telefonszám. Fel kell azt is tüntetni, mely tábor iránt érdeklődsz. Ha bármelyik adat hiányzik, a jelentkezést nem vehetjük teljes érvényűnek, és kizárjuk a sorsolásból. Moravica, Kishegyes, Temerin és Hajdújárás-Nosza vár rátok.

A **kishegyesi Kátai-tanyán** két ingyen hely vár rátok. Az idei kínálat a következő:

június 15–20.: Ovis tábor

július 1–05.: Vajdasági Szabadegyetem - VIFÓ

július 13–18.: Angol tábor, Önismerteti boldogságtábor & Zsebpénztábor... avagy tini befektető leszek

július 19–24.: Kézműves tábor

augusztus 03–augusztus 08.: Zöld tábor és Kézműves II. tábor

augusztus 08–15.: Szép Szó tábor

augusztus 17–22.: Fényképész tábor és Képzőművészeti tábor

Ha itt szeretnétek táborozni, jelentkezhetek a 024/731-222-es telefonszámon. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katai.rs honlapon.

Igazi vakáció lesz ismét a **hajdújárás-noszai Róka-tanyán**, ahol idén is alkalom

nyílik a barátságok megerősítésére, új játékok megismerésére, kézműves foglalkozásokra, játékokra, barangolásokra, horgászásra... a **Tóparti tanyasi táborban**, melyet 21. alkalommal szerveznek meg. Itt egy ingyen hely vár rátok. A **június 28-a és július 4-e** között megrendezésre kerülő tábor iránt érdeklődni a 024/541-686, 024/596-064, 060/3315776-os telefonszámon lehet.

A **temerini** székhelyű **Falco** Természetkedvelők Egyesülete az **augusztus 9-étől 16-áig** megrendezendő természetvédelmi, madártani ismereteket terjesztő táborába két ingyenes részvételt biztosít szerencsés olvasóinknak. A Jegricska folyó partján megrendezésre kerülő táborba Balogh Istvánnál kell jelentkezni a 063/82-23-211-es telefonszámon. Idén sem maradnak el a kiválóan ígéretes madárlesek, gyűrűzések, előadások, közös, játékos programok.

A **moravikai nyári tábor** idén sem feledkezett meg rólatok, egy szerencsés olvasónk ingyen, kettő pedig a táborozási díj felének befizetésével nyer jogot a részvételre. Az ld.kovacs.gyula.iskolaba **július 12-étől 19-éig** várják a régi és új táborozókat egy igazán tartalmas hétre. Sok részlet szerepel a taborok.net honlapon, érdeklődni lehet a 063/768-36-41 mobilszámon hétfőtől péntekig, minden nap 9-től 15 óráig. A részletekért lásd a 34. oldalt.

N-a

Vár a természet!

Olvass bennünket a jövő héten is!

Fokozódik az izgalom, nagyon sokan jelentkeztek az ingyenes táborozásokra, amit ezúttal is köszönünk a szervezőknek. Az eredményt a jövő heti számunkban tesszük közzé, tehát akkor tudhatjátok meg, mire mosolygott ezúttal a szerencse.

Címdalunkon egy igazán sikeres temerini sporttársat láhattok, történetével pedig az 5. oldalon ismerkedhettek meg.

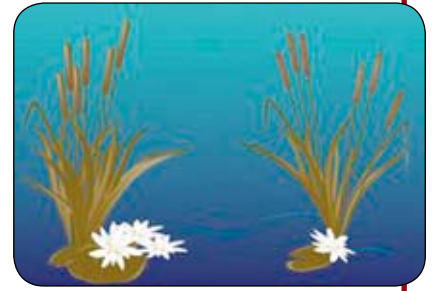
Eheti kiadásunkból figyelmetekbe ajánljuk a miért jó sportolni témát körbejáró Lelkizzunk! rovatot (7. oldal), az oktatás történetét felgöngyölítő történelmi rovatot, hajápolási tanácsainkat (26. oldal), a tanév utolsó nyereségkérdését (34. oldal), és persze mindent, ami közöttük van.

A jövő héten már érkezik tanévzáró dupla számunk (ára 100 dinár), tele meglepetésekkel. Utána pedig (szinte el sem hiszem) jöhet A SZÜNIDŐ!

N-a

Tamkó Sirató Károly

Dal a tóról

*Ez a tó, ha enyim lenne
minden nap fürödnék benne.*

*A Forró Nyár Ünnepe
leúsznék a fenekére.*

*Cirógnám sok szép halát,
bíztatnám a békák karát.*

*Cimboráznék a csiborral
kinálgatnám mézzel, borral.*

*Fésülném a habok fodrát
ugratnám a vízibolhát.*

*Hínár-karosszékekben ülven
rák ollóját köszörsülném.*

*A sás között, ahogy lóg ott,
bámulnám a vízipókot.*

*Ha ez a tó enyim lenne
nap, hold szebben menne benne!*

*Kék hajnalon, opál estén
a titkait mind kilesném*

*Dédelgetném én naphosszat:
– boldog lenne minden moszat!*

Felhívás

Értessítjük a nyolcadikos tanulókat és szüleiket, hogy ismét nyílik magyar nyelvű tagozat a törökkanizsai Gimnáziumban általános szakon.

Lehetőség van szabadon választott tantárgyak felvételére, ilyen pl. az android programozás, etika, pedagógia, kosárlabda stb. Továbbá a kötelező angol és német nyelv mellé, még harmadik idegen nyelvként választható az orosz vagy a spanyol nyelv. A környéken egyedüli iskola, ahol spanyolul tanulhatsz!

A tagozatra összesen 30 tanulót vesznek fel.

Elérhetőségek: +381 (0)230 83-467 (titkárság), +381 (0)230 82-455 (fax), e-mail:

gimnaznk@gmail.com

info@gimnazijank.com

honlap: <http://www.gimnazijank.com/>

A népzene közel áll a gyerekekhez

Huszadszor is Aranycitera Szenttamáson

Huszadik alkalommal adott otthont a szenttamási Zmaj iskola az általános és középiskolás korosztályú citeraegyüttesek versenyének, az Aranyciterának. A citerazene-barátokat, vendégeket és a fellépőket a szervező, a Gion Nándor Kulturális Központ nevében **Németh Dezső** köszöntötte. Az első Aranyciterát 1995-ben tartották meg a Szenttamáson megrendezésre kerülő Durindó és a Gyögyösbokréta egyik kísérőrendezvényeként, megálmodója **Zatkó Ibolya** zenetanárnő volt.

A szombati versenyen az alsós kisegyüttesek kategóriájában a **temerini Búzavirág** citeracsoport és a **muzslyai Kisbanda** csoport, a felsősök, szólisták-kettősök kategóriájában a **csókai Barna gesztenyék** citeracsoport, a felsős kisegyüttesek kategóriájában pedig a **magyarittabéi Búzavirág** Hagyományápoló Egyesület citeraegyüttese lépett közönség elé.

A zsűri tagjai ezúttal is **Borsi Ferenc** népzeneoktató, továbbá **Szabó Gabriella**, az Újvidéki Rádió műsorszerkesztője voltak, mindketten sok népzenei rendezvény, megmozdulás, és oktatás szervezői, a népzene kiváló ismerői.

Borsi Ferenc zsűritag a rendezvényt értékelve elmondta, mindig öröm hallgatni a gyerekeket, amikor megvalósulnak.

– A beszéd, az ének, a zene a tánc az önmegvalósulásunk. Az önzonosságunkról, az identitásunkról elég sokat beszélünk, hogy ki mit hisz, minek képzeli magát. De hogy az önzonosságunk hogyan

valósul meg, hogy ismerünk rá, ez a lényeg. Hogy ismerem meg az embert? Megismerem a beszédjéről, arról, hogy hogyan fejezi ki magát, megismerem az énekéről, vagyis hogy milyen énekeket énekel, akár nyilvánosan, akár magában. A zenéről megismerem a lelki világát, ugyanakkor a táncáról is, hiszen ha ügyes táncos volt, az értékes és talpraesett embernek számított a faluban. Erről manapság keveset beszélünk, pedig ezek fontosak, mármint, hogy miben nyilvánul meg az ember személyisége, a zene pedig egy ilyen lehetőség,

hogy megnyilatkozzon akár a gyerek, akár a felnőtt, hogy mit hordoz a lelkében. Azt gondolom, hogy a számítógép világában valaminek a létrehozása felértékelődik. Nemcsak fogyasztók leszünk, hanem az a fontos, hogy tudjunk válogatni, szelektálni, és folyamatosan újat építeni. Ha ezt nem tudjuk, elveszünk az információk tengerében. A kapocs a kettő között ott van, hogy ezek a gyerekek megtanulnak alkotni, ezáltal pedig értéket hoznak létre, mert a zene az mindig érték. Hiszem, hogy a népzene az a műfaj, ami közel áll a gyerekekhez, könnyen megtanulható. Egyszerű a forma, a népi hangszerek is, emiatt pedig élményt nyújtanak a gyerekeknek. Ez a titka annak, hogy tovább tudják éltetni ezt a műfajt, mert szívós, és közel áll felnőtthöz, gyerekhez. Amennyiben pedig nyitott valaki előtte, annak nemesíti a lelkét és a környezetét is – mondta a rendezvény után Borsi Ferenc.

P. L.

A valamikor Than Károly nevét viselő óbecsei gyógyszerész az egykor használt gyógyszerészeti eszközeit állították ki a Than Emlékházban, a vegyész szépen fölújított szülőházában. A megnyitóra április 16-án került sor. Az egybegyűlteket Kollár Karolina vegyész, a Than emlékház szervezője köszöntötte. A kiállítást dr. Siniša Šijačić az egészségház igazgatója, és Kúti Kornélia okleveles gyógyszerész nyitotta meg. Hallhatunk Than Károly kémikus munkásságáról:

– Than Károly, a Budapesti Tudományegyetem egykori kémiatanára, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, királyi tanácsos, a magyar főrendiház tagja.

Tizennégy éves korában részt vett az 1848–49-es szabadságharcban, majd később gyógyszerészi pályára lépett. Tanulmányait Bécsben végezte, 1858-ban lett a kémia doktora. Than igazi iskolateremtő tudós volt, életét a közoktatásnak, a közművelődésnek és a tudományos munkának szentelte. 1895-ben elindította a

Állandó emlékkiállítás nyílt

Magyar Chemiai Folyóiratot, és elévülhetetlen érdemeket szerzett az első Magyar Gyógyszerkönyv (Pharmacopoea Hungarica, 1871) kidolgozásában is. Than Károly gyógyszerkönyve lett az első hivatalos Pharmacopoea Magyarországon. Bár Than Károly óta sokat változott a gyógyszeripar,

Than Károly emlékérem

minőségibb, tisztább anyagokat használnak. A kiadvány jelentős mérföldkő volt a magyar gyógyszerészetben. Ez a könyv a gyógyszerészek Bibliája, ennek alapján készítik el a magisztrális, azaz az egyénre szabott, orvos által felírt gyógyszereket, amelyek ma már leginkább bőrre kenhető krémek vagy szirupok.

A múlt század ötvenes éveiben is a gyógyszerészeti intézetben készítették a gyógyszereket, krémeket. Az akkor használt tárgyakat állították ki: mérlegeket, dörzstálakat, kémcsöveket, tablettázókat, darálókat, pirulázókat és kapszulakészítőket.

Érdemes megnézni a ma már muzeális értékeket, s mivel állandó a kiállítás, a nyáron is megnézhetitek. Szombat és vasárnap kivételével mindennap megtekinthető 9-től 13 óráig.

Koncz Erzsébet

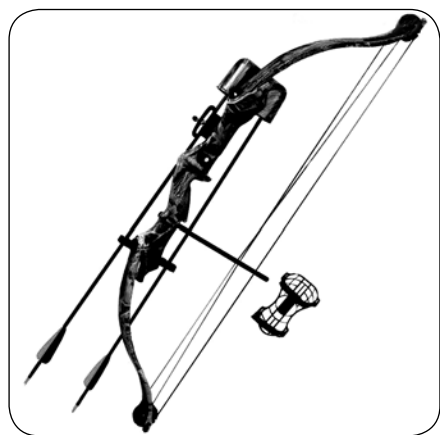
Íjak, nyilak és célpontok

A temerini Varga Ákosnak sikerült elsőként érmet szereznie

Íjászati Európa-bajnokságon országunknak

Biztos vagyok benne, hogy sokan szívesen foglalkoznának íjással. Az utóbbi években vált divatossá, de továbbra is terjed. Vannak, akik hagyományörző jelleggel, mások sportszerűen űzik. A lényeg az, hogy jól kell célozni, és fontos, hogy nem kell feltétlenül picit korban elkezdni. A sportíjász temerini **Varga Ákos** hihetetlenül szép példája is bizonyítja, akár középiskolába indulva is lehet eredményeket felmutatni. Nem is akármilyent. 2012-ben kezdte, két évvel később már ezüstérmet szerzett az Európa-bajnokságon.

Ákos csupán 17 éves volt, amikor a második helyen végzett a junior korosztályban, melyben 21 éves koráig szerepelhet.

Csigás íj nyíllal

– Nagy meglepetés volt számomra ez az ezüstérem Ljubljánában, mert nem számítottam arra, hogy dobogós leszek. A selejtezőben a 14. helyen végeztem, de aztán a szerencse mellett állt, továbbjutottam, végül a döntőbe is bekerültem. Annyira ideges életemben nem voltam, mint a döntő előtt. Ez egy teljesen új élmény volt számomra, amit igazából el sem lehet mesélni. Ezenkívül elég sok néző eljött a versenyre, amihez én még nem szoktam hozzá, és lehet, hogy emiatt szerepeltem kicsit gyengébben a döntőben. A dán versenyzőtől végül kikaptam, de az ezüstéremnek is nagyon örültem – mesélte azon frissiben **Töröcsik Nagy Tamás**nak, az Újvidéki Rádió sportújságírójának.

Persze nem ez az egyetlen szép eredmény Ákos eddigi sportkarrierjében, de az első

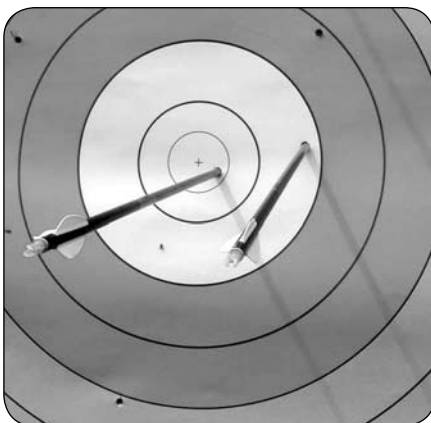
Az íjászat az egyik legősibb sport, ezenkívül olimpiai sportág, mégsem tartozik a legnépszerűbbek közé, vidékeinken sem. Az utóbbi években mégis egyre jobb eredményeket érnek el a szerbiai versenyzők. 2014 volt a szerbiai íjászat eddigi legsikeresebb éve. A Ljubljánai Junior Európa-bajnokságon nyert első alkalommal érmet egy szerbiai versenyző, ez a „haditett” a temerini Varga Ákosnak sikerült, aki ezüstéremmel tért haza.

Bizony nem árt a jó erőnlét az íjászathoz, vallja Ákos

meghatározó, mindenképp. Akkor még gimnazista volt. Most pedig „végzett” gimnazista, aki ballagással, felvételizéssel foglalkozdik éppen. Pszichológia szakon szeretne továbbtanulni, ám úgy kell megválasztania tanulmányi helyszínét, hogy az íjással továbbra is foglalkozhasson.

– Három, lassan már négy éve foglalkozom íjással. Hagyományos íjjal kezdtem, és aztán fokozatosan áttértem a versenyíjászatra – mesélte a temerini Castle Archery íjászklub tagja. A temerini sportklub egyébként országos szintű tornákat is szervez.

Egy 10 és egy 9 pontos találat

De milyenek az íjászversenyek? Valószínűleg sokan nem tudják, ahogy én sem tudtam régebben. Ákos elmondta:

– Ötvenméteres távolságból kell célozni. A selejtezőben 72 nyílvesztőt lövünk, utána a kiesési szakaszban pedig minden fordulóban 15-öt. A céltábla 80 centiméter átmérőjű, a közepe pedig 8 centiméteres. Ezt kell eltalálni a maximális tíz pontért. Egyébként két típusú verseny van az Európa-bajnokságon. Létezik az olimpiai és a nem olimpiai szám. Én ez utóbbiban szerepelek, amely fizikailag nem annyira megterhelő, és ennek köszönhetően valamennyivel könnyebb célozni. Gondolkozok azon is, hogy a jövőben kipróbáljam magam az olimpiai versenyszámban, de egy évig még a mostani kategóriában szeretnék maradni.

Nagy kérdés persze az, hogy Ákos példája, valamint a többi siker lendületet ad-e ennek a csöppet sem olcsó sportnak. Egy „valamire való” felszerelés több ezer euróba is belekérülhet. Íj, nyilak nélkül pedig természetesen semmihez sem lehet kezdeni.

– Nálunk nem tartozik a népszerű sportágak közé az íjászat, habár évi szinten mintegy 25 versenyt rendeznek országsszerte ebben a kategóriában – mondja Ákos. – Nekem úgy tűnik, az utóbbi időben egyre többen foglalkoznak vele. Az országban 400 igazolt íjász van, egy-egy versenyen pedig átlagosan százan jelennek meg – mondta.

Jegyezzétek meg a nevét, bizonyosan halljuk még, ha íjászatról lesz szó!

N-a

A történelem során a vadászat és a hadviselés volt a két legfontosabb alkalmazási területe az íjászatnak, napjainkban sportként él tovább. A legelső íjászatra utaló jelek mintegy 50 000 évesek. Az íjat eleinte feltételezhetően vadászatra használták, és innét került át a fegyveres összecsapásokba. Mint a legfőbb lőfegyver, fokozatosan kiváltotta a hajtódárdát. Az ókorban Ausztrália kivételével valamennyi kontinensen voltak íjások, ami jól jelzi fontosságát. Az ókori civilizációk hadseregeiben egyaránt fontos volt az íjások szerepe. A honfoglalás kori (és annál is korábbi) őseink a sztyeppei népekhez hasonlóan, életmódjukból fakadóan kiváló lovas íjások voltak. (Ópusztaszeren látványos lovasíjász-be mutatók vannak.)

Olimpián első ízben 1900-ban (Párizs) rendeztek íjászversenyt, de 1920 (Antwerpen) után hosszú időre kikerült a műsorból, csak 1972 (München) óta szerepel rendszeresen teljes jogú versenyszámként.

Június 5-e, környezetünk védelmének napja

Stockholmban 1972. június 5-én nyílt meg Ember és bioszféra címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó ENSZ-konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította, annak reményében,

hogy sikerül fokozni a környezet védelmét a rombolással szemben.

Sok helyen ezen a napon környezetünkre irányul a figyelem. Mi két irodalmi részlettel és egy fogalmazással igyekszünk hozzájárulni környezetünk megóvásához.

Újjászületés

Valamikor szebb időket élt. Színes szárnyait mindenki megcsodálta. Sárga, piros, fehér és zöld szárnyait büszkén mutogatta. Amikor a magasba lendült, leírhatatlan érzés kerítette hatalmába. Fenn a felhők között volt az otthona, ott érezte azt, hogy szabad, és hogy kitárult neki a világ.

A fiú is szeretett vele repülni. Ilyenkor nagy volt közöttük az összhang. Repülés közben egygé váltak.

Azt gondolta, ez mindig így marad.

Sajnos nem így történt.

Egy nap a fiú nagyon gyorsan irányította, és nem tudta uralni a helyzetet, így a színes sárkányrepülő nekiütközött a sziklának, és lezuhant. Szerencsére nem történt súlyos baleset.

A fiú egy karcollal megúsza, de a sárkányrepülő hasznavehetetlenné vált.

A fiú nem sokat foglalkozott a javításával, inkább kidobta a legközelebbi szemétdombra.

A sárkányrepülőnek ez nagyon rosszul esett. Hosszú szárnyait hiába próbálta emelgetni, nyújtogatni, nem tudott megmozdulni. Hiányzott az irányító.

Ott hevert árván a többi kidobott szemét között. Egy vasalóval került közelebbi kap-

csoltba, akit szintén csak úgy kihajítottak a megunt tárgyak közé.

Mindketten elmesélték egymásnak boldogtalan történetüket, s próbálták megvigasztalni egymást. A vigasztalódás nehezen ment. A sárkány ismét repülni szeretett volna, a felhők közé szállni, látni a világot, hasítani a levegőt.

Így heverészték egymás mellett a kidobott tárgyak, amikor egyszer egy autó jelent meg a szemétdomb közelében.

A sárkány szíve hevesen kezdett dobogni.

– Hátha elvisz innen! De jó lenne! – gondolta magában.

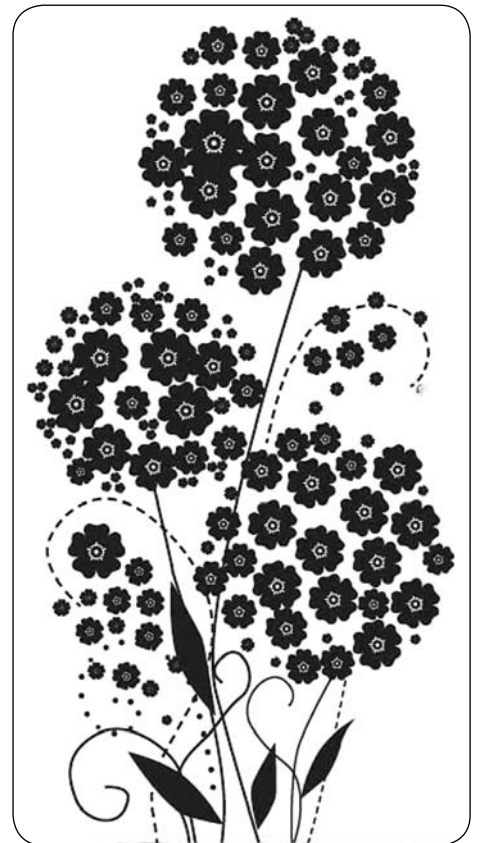
Az autóból egy fiú szállt ki, és a szemétdomb felé ment. Útközben kíváncsian nézelődött, mintha keresne valamit.

Amikor a sárkányrepülő közelébe ért, egy pillanatra megállt, gondolkodott, majd továbbment.

– Ez sem értem jött – mondta a repülő, és lehajtott fejjel tovább szomorkodott.

A következő pillanatban, mintha a fiúnak eszébe jutott volna valami, hirtelen megfordult, és a sárkány felé igyekezett.

– Ez lehet, hogy még jó lesz valamire! – és felkapva a sárkányrepülőt elsietett.

A fiú, Peti, egyenesen egy műhelybe vitte a szerzeményét. Néhány napi kalapácsolás, fűrészelés, festés után újjászületett a mi sárkányrepülőnk.

A következő napsütéses reggelen Peti ki-autózott egy magas sziklához, és ott magára vette a repülőt, aki már már nagyon-nagyon várta ezt a pillanatot.

És megtörtént!

A sárkányrepülő ismét a fellegekben volt, és felettebb örült ennek.

Ahogy repült, észrevette, hogy egy panda hever az út szélén. Szerencsére Peti is meglátta, és leereszkedett hozzá.

A panda nagyon éhes és fáradt volt. A kimerülés határán, alig lélegezve várta a segítséget.

Peti körülnézett, és elkéserve látta, hogy a medve körül sok szemét, megtépázott cserjék, hulladék hever.

– Ezt nem hagyhatom ennyiben! – kiáltott fel dühösen.

A pandára tekintve látta, hogy sietős a dolog.

Ekkor hangokat hallott. Fialat srácok közeltek az úton.

Zöld jövő a Hulladékkommandótól

Zöld jövő címmel környezetvédelmi mesekönyv jelent meg a környezetvédelem világnapjára, június 5-ére, amelynek célja a környezettudatos életmódra való nevelés már a korai gyermekkorban. A pályázatot egy magyarországi környezetvédelmi egyesület, a Hulladékkommandó hirdette meg, a könyv pedig válogatás a pályázatra beérkezett diákmesékből. Közöttük van Nemes Edinának, a temerini Kókai Imre iskola nyolcadikos tanulójának a munkája is, melyet itt olvashattok. Köszönjük a közreműködést **Zelenka Angéla** tanárnőnek.

– Hé, fiúk! – kiáltott oda nekik.

– Gyertek, segítsetek! Egy panda veszélyben van!

A gyerekek odafutottak, megfogták a kis állatot, felemelték, majd valahogyan felerősítették a sárkányrepülőre. A dombról sikerült felszállni. Újra repült, de most tudta, hogy milyen fontos küldetésben van. Olyan gyorsan repült, amilyen gyorsan csak tudott.

A legközelebbi bambuszerdónél Peti leereszkedett. Egy szép, virágzó bambuszra helyezte a beteg, kiéhezett állatot.

Addig várt, amíg azt nem tapasztalta, hogy a panda már jobban van.

– Nagyon hálás vagyok nektek – szólalt meg. – Köszönöm, hogy segítettetek rajtam. Sokáig éheztem, meg félttem, mert orvvadászok is üldöztek. Tudjátok, sokat fiztenek a bundámért. De most már biztonságban vagyok, hála nektek.

– Örülök, hogy segíthetem – felelte Peti. – Jó téged biztonságban tudni. Nekem most mennem kell, sok még a dolgom.

Ezzel elindult egy olyan helyet keresni, ahonnan fel tud szállni.

A magasban a srákánzrepülő érezte, milyen dühös Peti, de ő is az volt.

Visszatérve arra a helyre, ahol a pandát találta, munkáhos is látott. Összeszedte a sok eldobált szemetet, a cserjék megrongált ágait pedig bekötötte.

A jól elvégzett munka után végül hazarepültek a sárkányrepülővel.

Otthon, amikor a repülő már a kamrában hevert, Peti pedig a napi élményeit mesélte családjának, azon gondolkodott, hogy milyen érdekes volt ez a nap.

Szemétdombon ébredt, aztán újjászületett, majd megmentettek egy pandát, és még a környezetünket is megóvták.

Nagyon boldog volt.

Nemes Edina, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Bertha Bulcsu

Hubay Miklós (részlet)

– A környezetszennyezés, terrorizmus korszakában milyenek az ember esélyei?
– Megijedünk attól, hogy ilyen mértékben fokozódnak a veszélyek. De nem tudnak olyan mértékben szaporodni a veszélyek, hogy ez az örült fehérje, amiből vagyunk, ne tudna alkalmazkodni. Ha Arany Toldija gyönyörű egészségével idejönne most köznénk, meghalna, mert nem szokott hozzá ehhez a levegőhöz. Az Akropolisz szobrairól lehullanak a fülek, orrok a benzingőztől, Velence márványpalotái porlanak szét a vaporettók szagától, de a velenceiek alkalmazkodtak hozzá. Az ember minden veszélyhelyzetet még megúszott.

Gárdonyi Géza

A fa élete (részlet)

– Milyen öreg fa volt – mondotta elgondolkodva –, százhetvenkét esztendő.
– Honnan tudja ezt, édesapám?
– A gyűrűről. Látod azokat a vékony köröket: ahány ilyen gyűrű, a fa annyi esztendő. Megolvastam a gyűrűket, csakugyan százhetvenkettő volt.
– Lásd, – szólott az apám, – a fa minden évben egy gyűrűt növeszt maga körül. Egyik gyűrű vékony, a másik vastag, egyik barnás, a másik világosabb, egyik-másik néhol hullámos – mindezekből ki lehet olvasni a fának az élete történetét.

LELKIZZÜNK!

Miért jó sportolni?

A sport, a rendszeres testmozgás az egészséges életmód elengedhetetlen része. A testi és lelki fejlődésre gyakorolt kedvező hatása mellett nevelési és embereket összekapcsoló szerepe sem elhanyagolható. Sajnos abban a korban élünk, amikor egyre kevesebben sportolnak. Manapság sokkal több időt töltünk a tévé, számítógép, valamint a különböző videojátékok előtt, és ezek a tevékenységek sokkal inkább lefoglalnak bennünket, mint az, hogy a friss levegőn végrehajtsunk néhány gyakorlatot.

Az iskolai sportok ezért is kiválóak minden fiatal számára, ezek ugyanis biztosítják a megfelelő mozgást, és motiválják őket arra is, hogy a lehető legtöbbet kihozva magukból a legjobb formában legyenek. Egy igencsak valós probléma, mert a számítógép és a videojátékok előtt szinte teljesen magányosak maradunk, kimarad a szabadidőnkől a beszélgetés, a barátkozás. A sport nagyszerű időtöltés lehet a közös barátok, illetve a felnőttek számára is, ugyanis ez által még szorosabbra fűzhetik kapcsolatukat, kimutathatják jóindulatukat, szurkolhatnak egymásnak, így elősegíthetik közös fejlődésüket, és sikereiket is. A felnőttek számára nemcsak azért jó, mert a gyerekekkel tud lenni a szülő, hanem azért is, mert találkozhatnak olyan barátokkal, akikkel együtt – a felnőttek számára is – motiváló lehet a sport.

Gyermekkorban a megfelelő sportág kiválasztása nagyfokú körültekintést igényel. Figyelembe kell venni többek között a testalkatunkat, természetünket, illetve érdeklődési körünket. A legfontosabb szempont, hogy semmit sem szabad erőltetni. Fiatalkorban jó, ha alkalom nyílik arra, hogy több sportágat kipróbáljunk magunkat, és ezek ismeretében tudjunk dönteni arról, mi a számunkra legmegfelelőbb mozgásforma. Aztán szoktak jönni a kifogások. Sok gyerek gondolhatja, hogy igen, de én nem vagyok elég jó a sportban, csapatjátékra pedig teljesen alkalmatlan vagyok. Nos, a jó hír az, nem tudunk minden sportban egyformán jók lenni. A megoldás ilyenkor az, hogy érdeklődünk, illetve nézzünk körül, akár az iskolán kívül is, hogy hol tudunk olyan mozgási lehetőséget találni, amely kevésbé megerőltető, és sokkal inkább felfogható játéknak, mint mondjuk kőkemény sportnak. Ne legyenek túl merevek az elképzeléseink, ha sportról van szó!

Ne feledjük, nem lehet mindannyiunkból élsportoló! A cél az, hogy mindannyian élvezettel és örömmel végezzük, amit csinálunk.

Kis Laura

lassan elérkezett az iskolaév vége. Már mindenki nagyon várta, ahogy a diákok, úgy a tanárok is. Egyesek elballagnak, másokat újra látni fogunk szeptemberben. Az iskola minden gyerek számára nagyon fontos, mert ott tanulnak, barátkoznak, megérnek és felkészülnek az élet kihívásaira. Sajnos még ma sincs lehetősége Földünk minden gyermekének iskolába járni. De milyen volt a helyzet régen? Például a középkorban? Mióta járnak a fiatalok iskolába és hogyan néztek ki régen az iskolák?

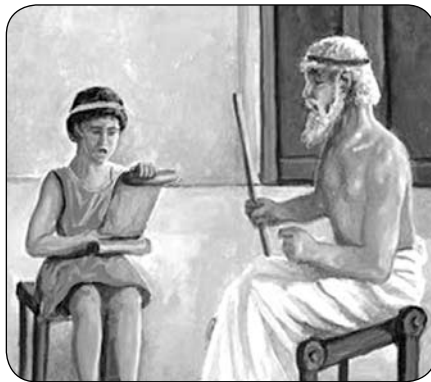
Ma már tudjuk, hogy minden gyermek számára fontos az iskoláztatás. Ez azonban nem mindig volt így. Sőt, a XIX. századig Európában az iskola a gyermekek számára nem volt kötelező. A fiúgyerekek már nagyon fiatalon dolgozni kezdtek, a lányok a házi munkákat végezték.

Mint oly sok mást, az első iskolák alapítását is az ókori görögöknek köszönhetjük. Fontos azonban kiemelni, hogy ezek még csak a fiúgyerekek számára nyíltak, azok közül is csak a gazdagabbaknak. Arra készítette fel a jövőző állampolgárokat, hogy részt vegyenek városuk irányításában, fegyverrel védjék hazájukat, és hűek legyenek hozzá. Spártában a nevelés kimondottan a katonai kiképzéssel volt összevonva.

Az első iskolákban a diákok írni, olvasni, számolni tanultak, de elsajátították a zene, a költészet, a tánc és a sportok fortélyait is. A legjobbak abban versengtek, ki tud többet idézni híres költők tollaiból. Az oktatást a rómaiak is átvették, sokszor görög tanítókat alkalmazva.

A középkorban jelentősen megváltozott a helyzet. Az oktatást az egyház vette kezébe. Írni és olvasni főleg csak a papok tudtak, így az iskolák a kolostorokban nyíltak, amelyekben latint és teológiát tanítottak. A XI. századtól egyre több iskola nyílt, és már nem csak nemesi családból származó fiúk, hanem szegényebbek számára is. Hamarosan megjelentek a felsőoktatási intézmények is. A legelső egyetem a bolognai volt, amelyet a XI. század végén alapítottak, utána nyíltak Franciaországban és Angliában is, a párizsi, illetve a Cambridge-i. Hosszú hagyományuknak köszönhetően ma is ezek a legismertebbek és legtiszteltebbek

Az oktatás története

Az ókori Görögországban a gazdagabb tanulóknak saját tanítójuk volt

Európában. Magyarországon a legelső a pécsi egyetem volt, 1367-ben alapították, majd 1395-ben Óbudán nyílt ilyen intézmény. Az újkor elején, a humanizmus és reneszánsz mozgalmának kezdetével új erőre kapott társadalmunk. Kiújult a művészetek, tudományok iránti érdeklődés. Az oktatás kiterjedt az egyszerű emberekre, és először volt lehetőségük a lányoknak is némileg bekapcsolódnia a tanulásba. Johannes Gutenberg nyomdáját a XV. században nyugodtan tekinthetjük a történelem egyik legfontosabb találmányának, hiszen a könyvek sokszorosítása sokkal gyorsabb és könnyebb lett, rengeteg új mű született, és a tudás futótűzként terjedt. Egyre több ember kezébe juthatott egy-egy könyv, a szellemiség új magaslatoakra emelkedett. A reformáció térhódításával az új protestáns egyház hangsúlyozta a tanulás fontosságát, amely mindenki számára elérhető kell, hogy legyen. A protestáns papok szerint a legjobb, ha az egyszerű ember maga veszi kezébe a Bibliát, és ha megtanulja elolvasni, meríthet belőle, és úgy értelmezheti, ahogy neki a legjobban megfelel. A Bibliát ebben az időben sok nyelvre lefordították.

Az igazi áttörésre a XVIII. században került sor, a felvilágosodás korszakában. Gyengült a különböző vallási csoportosulások hatása az oktatásra, az emberek elkezdtek a saját

Nagy Sándornak Arisztotelész volt a tanítómestere (Jean Leon Gerome Ferris műve)

fejükkal gondolkodni, és mindenre tudományos magyarázatot keresni, nem pedig vakon hinni az egyházi dogmáknak. Jean d'Alembert és Denis Diderot összeállították az első enciklopédiát, tehát olyan könyveket készítettek, amelyekben igyekeztek összefoglalni az addig ismert összes tudást. A szegények is járhattak iskolákba, a pénzt különböző jótékony célú pénzalapok biztosították. A gondolkodás megváltozott, úgy gondolták, hogy az államnak mindenki számára lehetővé kell tennie az iskoláztatást. Az emberek „okosodása” persze nem tetszett az abszolutista uralkodóknak, attól féltek, hogy a nép felismeri a jogait, és fellázad a szabadságért.

Ahogy fejlődött a technológia, az iparosodás gyorsulásával egyre nagyobb szükség jelentkezett a képzett emberekre, akik az egyre bonyolultabb és gépesítettebb munkákat végezni tudják. Spanyolországban, Németországban, Ausztriában, Oroszországban is bevezették a kötelező oktatást. Az 1900-as években lassan minden fejlett európai ország kötelezővé tette az általános oktatást egyaránt fiúk és lányok számára is.

Sajnos az oktatással kapcsolatosan visszaélések is történtek, főleg a modern kori történelemben. Elsősorban a totalitárius, diktatórikus országokban, egyes ideológiák magasztalása, dicsőítése (mint például a fasiszmus vagy a kommunizmus) szerves része volt az oktatásnak.

Gyarmati Balázs történész

„Az ifjúság helyes nevelését és az egész közoktatásügynek intézését a józan erkölcsű népek mindenkori oly nagy fontosságúnak tekintették, hogy benne látták országaik legfőbb sarokkövét, és az általános jólét alapját...” (idézet Mária Terézia 1777-ben kiadott Ratio Educationis, az oktatásról szóló rendeletének bevezető szövegéből)

Tanterem az 1820-as évekből

Évfordulók nyomán

1920. június 4. – Alírták a **trianoni békeszerződést**, amelynek értelmében Magyarország elvesztette területének kétharmad részét. A szövetségesek és Magyarország képviselői, a gróf Apponyi Albert vezette magyar delegáció írták alá. A Trianonban megkötött szerződés szerint Magyarország lemondott Szlovákiáról, Csehszlovákiáról, Horvátországról, Szlovéniáról és a Bánság egyik részéről Jugoszlávia, a Bánság másik részéről, Erdélyről és a Partiumról Románia javára, valamint Burgenland Ausztria része lett. A konferencia adatai szerint mintegy 3 millió magyar lakost csatoltak el a szerződés alapján, amely viszont kimondta az ország függetlenségét. 35 000 főnyi hadsereg fenntartására jogosította fel Magyarországot, és jóvátétel fizetésére kötelezte a többi vesztes országhoz hasonlóan. Az 1910. évi népszámláláskor összeírt 20 886 487 főnyi népességből 7,6 millió (36%) került az új államhatárok közé. Az elcsatolt területek lakosságából 3 241 895 (30%) magyar anyanyelvű és nemzetiségű volt, s mintegy fele összefüggő tömbben, közvetlenül az új államhatárok mentén élt.

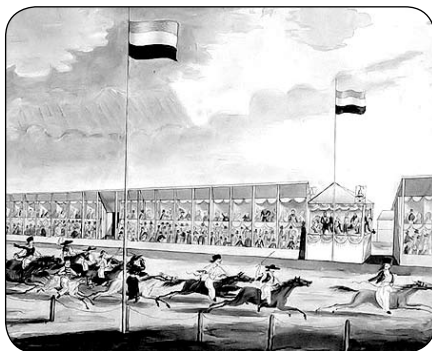

1972. június 5. – **Környezetvédelmi világnap.** 1972. június 5-én nyílt meg Stockholmban Ember és bioszféra címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó ENSZ-konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította.

1473. június 5. – Megjelent a **Chronica Hungarorum**, az első magyar nyomtatott könyv. Hess András nyomdájában nyomtatták ki, valószínűleg dél-németországi vastag, fehér papíron, latin nyelven, kerekített antikva betűkkel a 67 levélre terjedő Chronica Hungarorumot. A 14. századi krónikakompozíció

őn alapul, és két részben tárgyalja a magyar történetet a kezdetektől Mátyás király koráig. Az első rész szövege több önálló történeti mű összeolvasásából jött létre, a második szakasz I. Lajos magyar király halálától Mátyás moldvai hadjárataig tart. Hess András, német származású nyomdász 2000 ezüst forint támogatással 1472-ben állította fel Budán a hazánkban legelső és akkor még egyetlen nyomdát, amellyel Magyarország a legtöbb európai álmot megelőzte.

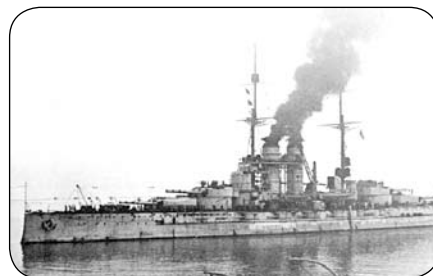

1827. június 6. – Megtartották az **első lóversenyt** Pesten. Széchenyi István egyik „újtársa”, hogy Pesten is elindulnak a lóversenyek. Az első versenynaphoz az új lovaglóiiskola megnyitása kapcsolódott. Éveken át előzetes felhívást, szabályzatot, versenyprogramot, majd az eredményeket summázó füzetet adott, illetve adattott ki, 1828-ban pedig megírta e szakma adatai alapművét. A Lovakról címmel megjelentetett könyvet Hunyady gróf emlékének ajánlotta, aki úrményi birtokán már 1814-ben lóversenyt rendezett.

1934. június 9. – Először jelent meg képregény **Donald kacsa** főszereplésével. Donald a szárazföldön is matrózíngot és -sapkát visel. (Nadrágot viszont csak akkor, ha úszni megy?) A 1930-as években közösen szerepelt a Disney rajzfilmjeiben Miki egérrel, Goofyval és Plútó kutyával. Sokáig a képregényekben

is csak velük együtt „lépett fel”, az 1930-as évek második felében pedig Al Taliaferro és Ted Osborne megalkotta az önálló karaktert. Elsősorban városlakóvá változtatták, és „adtak neki” három unokaöcsöt (Tiki, Niki és Viki) – ebből alakult ki később a komplex Donald Kacsa-univerzum.

1918. június 10. – Elsüllyedt a legnagyobb magyar gyártású csatahajó, a **Szent István**. Az SMS Szent István az Osztrák–Magyar Monarchia haditengerészetének Tegetthoff osztályú csatahajója volt, amelyet az első magyar királyról neveztek el. A Szent Istvánt a Ganz-Danubius Fiumében (ma Rijeka, Horvátország) lévő hajógyárban építették. 1915-ben állították hadrendbe, első és egyben utolsó harci bevetésére 1918. június 9-én éjjel futott ki egy kötelék tagjaként azzal a céllal, hogy feltörjék az Otrantói-szorosban lévő tengerzáratot. Az olasz Luigi Rizzo korvettkapitány vezette torpedónaszád megtámadta a csatahajót, és 500 méterről kilötte, ezért reggelre elsüllyedt. Közönhetően a gyorsan érkező segítségnek és annak, hogy az Császári és Királyi Haditengerészetnél követelmény volt, hogy a tengerészek tudjanak úszni, a hajó 1087 főnyi legénységéből sokan megmenekültek – 85 matróz és 4 tiszt vesztette életét. A Szent István egyike annak a kevés hajónak, amelyeknek elsüllyesztését filmre vették. A Szent István csatahajó roncsa az iszapa fúródva a Premuda-szigettől 9 mérföldnyire, délre 66 méter mélyen nyugszik. A Szent István csatahajó réz névtáblája és más maradványok a pólai (Pula) múzeumban láthatók.

Viharvadászok

Hihetetlen természeti jelenség a villámlás, amely a viharok szinte elengedhetetlen velejárója. Hiába félelmetes ez a jelenség, valakik pont ezt szeretik, és egyesületekbe tömörülve figyelik az égi háborúkat, cserélik ki a tapasztalataikat. Magyarországon öt évvel ezelőtt megalakult a Viharvadászok Egyesülete, amely tagjai az idei évben először fotópályázatot hirdettek, amelynek témája természetszerűleg a vihar és minden velejárója. A díjnyertes képeket áprilisban mutatták be a nagyközönségnek.

Habár a Kárpát-medencében viszonylag ritkák a komoly károkkal járó, vagy akár katasztrófákat okozó időjárási jelenségek, égi látványosságokban nálunk sincs hiány, fotóink is ezt bizonyítják.

Makovics Kornél: *Hihetetlen energiák*

Czakó Balázs *Égszakadás* című alkotása a Facebookon a legtöbb szavazatot kapta

Denevérmúzeum Abaligeten

Főként a korábban elterjedt rémtörténeteknek és éjszakai életmódjuknak köszönhetően a denevérek sokak számára félelmet keltő, titokzatos, vérszívó állatok. Természetes élőhelyeik szűkülése és vadászterületeik csökkenése miatt a denevérek száma mára jelentősen megcsappant.

Szerencsére ma már egyre többen vannak azok, akik tudják, hogy a denevérek rovarokkal táplálkoznak, és akkor sem fogják a vérünket szívni, ha esetleg tévedésből egy nyári estén berepülnek a nyitott ablakon, sötétben ultrahangokkal tájékozódnak, téli álmat alsznak, és nem kapaszkodnak az emberek hajába, de fontosnak tartjuk, hogy egyre többen megismerjék ezeket a hasznos állatokat.

2004-ben az észak-magyarországi **Abaligeti-barlang** bejáratától néhány méternyire álló, korábban turistaházként funkcionáló épü-

A növényvilág „fullánkosa”: a csalán

A törzsfajlás során az önvédelem számos módja alakult ki a növényvilágban. Elfásodó, kemény kéreg, tövisek, tüskék parányi, nem ritkán mérgező dárdák vagy éppen fortélyos vegyi „fegyvertár” segíti a túlélést. Ezek riasztóan hatnak a legelésző állatokra, de gyakran az ember is megtapasztalhatja a csaláncsípés kellemetlenségét vagy éppen a növény felületén meredező kampók, horgok tréfát nem ismerő „karcosságát”. Előfordul a mechanikai és kémiai „fegyverek” együttes alkalmazása is. A parányi „injekciós tűk” hegye előtt nincs akadály. A bőrbe fúródva a „mérges molekulák” millióit juttatják a szervezetbe, a szúrás helyén viszketést vagy égető, csípős érzést okozva, esetleg nagyobb bajt is előidézve.

A mondás szerint csalánba nem üt a ménkü, azaz a haszontalan embernek, értéktelen dolgoknak alig eshet bajuk. A csalánt tehát a magyar nép nem tartotta sokra, annak ellenére, hogy jóságait etette vele (például a kislibák és a sertések kedvelt csemegéje), sőt, fiatal hajtásaiból levest és főzeléket is készítettek. A népi gyógyászat szintén használta: leveléből köhögéscsillapító, vizelethajtó és erősítő teát főztek, reuma, köszvény és cukorbetegség ellen használták, gyökerének a főzetével pedig bélhurutot gyógyítottak. A csalán B2-, C- és K-vitamin, valamint kálium, kalcium, magnézium, foszfor és szilícium gazdag forrása. Az élelmiszeripar belőle állította elő a cukorkák és sütemények festéséhez használt ipari levélzöldet, azaz klorofillt. A növény szárából nyert rostból pedig szövetet is készítettek.

Csalán mikroszkóp alatt

let felújítása után nyílt meg Magyarország egyetlen, a denevérek világát bemutató tematikus kiállítása, a Denevérmúzeum. A tárlaton nagy felbontású fotók, makettek, preparált denevérek, számítógépes ismertető és interaktív térkép nyújt betekintést a mára már a veszélyeztetett fajok közé tartozó denevérek világába. A látogatók megismerhetik a denevérkutatás történetét és eszközeit, a Magyarországon élő denevérfajokat, élőhelyeiket, táplálkozási és szaporodási szokásaikat.

Felfedezték az első ismert melegvérű halat

Az első ismert teljesen melegvérű halat fedezték fel amerikai tengerbiológusok. A melegvérűek, például az emlősök vagy a madarak szervezete hőt termel, s a környezettől függetlenül képes fenntartani az állandó testhőmérsékletet. A hidegvérűek, köztük a kétélűek, a hullók vagy a halak többségének testhőmérséklete a környezet hőmérsékletével együtt változik. Korábban már ismert volt, hogy a tonhal és némely cápafaj egyedei képesek felmelegíteni testük bizonyos részeit, így az úszóizmaikat, agyukat és szemüket, hogy sikeresebben vadászhassanak a mélyebb és hidegebb vizekben. Rendszeres időközönként azonban kénytelenek a felszíni rétegekbe emelkedni, hogy megóvják létfontosságú szerveiket, így a szívüket a hideg károsító hatásától. A tengerbiológusok viszont most a tündöklőhalat, más néven királyhalat figyelték meg Kalifornia partjainál. A 90 kilogrammos, ovális, oldalról erősen „ellapított” halak vöröses színű testfelületét fehér pettyek dekorálják, uszonyaik élénkpiros színben ragyognak. Ezek a halak 50–400 méteres mélységben élnek.

A kutatók a megjelölt egyedek testhőmérsékletét mérve jöttek rá, hogy az körülbelül 5 Celsius-fokkal magasabb, mint a környezetüké, ahol épp tartózkodnak. Mint kiderült, a tündöklőhal szárnszerű melluszonyainak állandó mozgásával képes a hőtermelésre, emellett kopolyúinak egyedülálló felépítése minimalizálja a hővesztéséget. A melegvérűség komoly előnyöket biztosít a tündöklőhal számára. Igazi ragadozó: a melegvérűségnek köszönhetően gyorsan reagál, jobb az agyi és látási funkciói, nagy távolságok megtételére képes.

KókusZRák – a világ legnagyobb szárazföldi ízeltlábúja

A csendes-óceáni szigeteken sok helyütt találkozhatunk kókusZRákkal vagy pálmatorvajjal. A különleges színű rák a világ legnagyobb szárazföldi ízeltlábúja. A part menti erdőkben él, éjszakai állat, nappal csak véletlenül lehet rábukkanni. Alakja eltér a többi rákétól, sokkal izmosabb, robusztusabb. Napjainkban a legnagyobb példányok lábfejsztávolsága elérheti az egy métert, súlya a négy kilogrammot. Ezek a rákok éjszaka kapaszkodnak fel a pálmafák törzsén 4-5

ÁLLATKIRAKAT

Okapi – különleges afrikai állat

Az okapi rejtőzködő, erdei életmódot folytató afrikai állat. A zsiráf legközelebbi rokona, egyben az egyik legkésőbb felfedezett nagy testű afrikai vad. Neve a helyiek o'api elnevezéséből ered, tudományos nevének másik tagja pedig felfedezője, brit Közép-Afrika gyarmati tisztviselője, Sir Harry H. Johnston nevének állít emléket. Az okapi bizonyíthatóan csak a Kongói Demokratikus Köztársaság területén, a Kongó-medence sűrű esőerdőiben él a szabad természetben, de elképzelhető, hogy a szomszédos Uganda, Szudán, Közép-afrikai Köztársaság és Kamerun határvídjén is megél. Az 500–1000 méteres tengerszint feletti magasságot kedveli. Az okapik magányos, rejtőzködő állatok. Egymás társaságát nem kerülik, alkalomadtán közösen is táplálkozhatnak, de sosem jönnek létre tartós csapatok.

Az okapi nappal aktív, ekkor táplálkozik jól bejárt, kitaposott ösvényeit követve. Leveleket, gumókat és hajtásokat fogyaszt, étrendjében körülbelül százféle emberre általában mérgező növényfaj szerepel. Csokoládébarna alapszínű, de mellső és hátsó lábakon, illetve a farrészen vízszintes, krémszínű csíkozás figyelhető meg. Ez kiváló rejtőszín a sűrű esőerdőben. Fülei nagyok, a nyak pedig hosszabb a kérődzőkre jellemzőnél, de hossza messze nem közelíti meg a zsiráfét. Az okapi alkata és mérete némileg lószzerű, hossza mintegy 2–2,5 méteres, a marmagasság pedig 1,5–1,7 méter körüli. Testtömege 200–250 kilogramm között mozog.

méter magasságba, hogy hozzáférjenek a friss kókuszhoz. Az ollója olyan erős, hogy fel tudja vele törni a kókusz erős héját. A páncéljuk színe azúrkeék és csokibarna, több kilóra nőnek és kókusz illatú a húruk. A kókusZRák mindenevő, de elsősorban húsos gyümölcsöket, dióféléket és magvakat eszik. Emellett azonban elfogyasztja a kisebb madarakat, teknősöket is.

RÜGYFAKADÁS

Az emlékekért kutatok a polcokon

Szombaton délután nagytakarítást tartottam. Gyorsan haladtam, míg oda nem értem a szekrényemhez.

Eddig mindig csak tettem bele ezt-azt, ki nem vettem belőle semmit, így teljesen megtelt. Arra gondoltam, kidobom a haszontalan holmikat. Egy dobozba gyűjtöttem mindazt, amire már nem volt szükségem. Megtaláltam a régi albumomat, melybe osztályképek voltak elrejtve. Az elsős képről eszembe jutott, milyen izgatott voltam akkor. Kíváncsi voltam, ki lesz a tanító nénim, kik lesznek az osztálytársaim, találko-e köztük barátokat? Furcsa érzésem támadt, mert most is hasonló gondolatok foglalkoztatnak. Egyszer csak a kezembe akadt egy hímezés. Én készítettem a gučevói természetiskolában. Milyen jó is volt ott! Első nap annyira belemerültünk a beszélgetésbe a szobátársaimmal, hogy még a vacsoráról is lemaradtunk. Minden este tartottak diszkót, melyen nagyon jól éreztem magam. Elmosolyodtam, és tovább rendezgettem a kacetokat. Megpillantottam egy ötödikes órarendet, eszembe jutott, mennyire kíváncsiak voltunk az új tanárokrára, az új tantárgyakra. Milyen nagyok hittem magam akkor! Rádöbentem, hogy nagyon lassan ürülnek a polcok. Minden papírdarab, kis figura, csecsebecse valamilyen emléket őriz. Nehezen lehet megválni tőlük. Milyen gyorsan elmúlt ez a nyolc év! Milyen gyorsan tele lett a szekrény! Hamarosan itt a ballagás, az utolsó közös buli, az érettségi. Azután új hely, új esély, és főként új osztálytársak várnak rám. Újabb emlékek, melyek, remélem, hasonlóan szépek lesznek, mint a szekrény polcain lévőek.

Kiürítettem a polcot, hogy legyen hely a reményteli jövőnek. De a legértékesebb emlékeimtől nem szeretnék megválni.

Közben beesteledett, fel sem tűnt, hogy órákig pakoláztam. Elfáradtam ebben a csodálatos időutazásban, néha elmosolyodtam, néha elérzékenyültem.

Lukács Edina, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Tábla és kréta

Hétfő volt, 2007. szeptember 1-je. Sárga kendővel a nyakamban beléptem a tanterembe, és megpillantottam a számomra akkor még hatalmasnak tűnő zöld felületet.

Ebben a pillanat úgy tűnik, hogy az az első találkozásom a táblával nagyon-nagyon régen volt. Pedig nem is, a 8 év úgy elröppent, hogy észre sem vettem. Az első bátortalan próbálkozások a krétával, amint a betűket igyekeztem a táblára kanyarítani, még nagyon élénken élnek bennem. Majd jöttek a matematika feladatok, ilyenkor mindig összeszorult a gyomrom, nehogy nekem keljen kimennem a táblához és megoldanom őket. Persze néha rám is sor került. Akkor nem annyira kedveltem a krétát és a táblát. Betűk, számok, hangjegyek, vegyjelek, rajzok és diagramok... A tábla és a kréta a minden napjaim része lett, az iskolás évek velejárója, és sok-sok emlék őrzője. A régi iskolai táblákon kívül ma már ismerünk fehér táblát is, amelyre filctollal írunk kréta helyett. Ezenkívül nálunk például az informatika teremben található interaktív tábla is. Ez a modern tanítási eszköz fejlett országokban nagyon ismert, mi viszont a szokásosat, a zöld, illetve fekete táblát koptatjuk. Az interaktív tábla nagyon hasznos, mivel a gyerekeknek képekkel, videókkal, prezentációkkal vagy akár saját elképzeléseikkel, könnyebben előadható az anyag. Nagyon érdekesnek találok ezt a táblát, mivel a „megszokottnál” jobb, szebb, nem kell hozzá kréta és sosem maszatos. Az interaktív táblából kevés van környékünkön. Mi ezért igyekszünk az iskolánkban lévő megőrizni! Hogy még mennyi jó ötlettel rukkol majd elő a technika, az is a jövő titka.

Lassan búcsúzunk az általános iskola tábláitól. Ősztől kezdve találkozunk majd újjal, s velük fogunk barátkozni az elkövetkező években.

Hanák Adél, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Az én iskolám

*Az én iskolám neve Hunyadi János,
már a nevében is benne van, hogy általános.
Immáron a nyolcadik évet taposom,
a táska súlyát bírálom.*

*Tudom, a feladatom a tanulás,
aminek helye nincs, az a szomorkodás.
Mégis gyakori a nevetés,
az anekdotamesélés.*

*Persze van egy csomó tantárgy,
és hozzá még a tudásvágy.
Megy itt ám a székrelegítés,
néha pedig a kedvtelenítés.*

Nagy Zsuzsanna, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Végleg

Átlagos napnak indult. Felkeltem, iskola, tanulás, majd várakozás a nap fénypontjára. Hogy elüssöm az időt, kivasaltam a hajam, leheletnyi sminket vittem fel az arcomra, hogy ne takarjam el természetességem.

Kis idő elteltével beteljesedett a várakozásom, mert megérkezett Ő, ám nem a szokásos jókedvvel lépett be a szobámba. Sugárzott róla a komorság. Otthonosan mozgott a házban, ezért rögtön helyet is foglalt a narancssárga babzsák fotelomban. Jöttek a szokásos sablonkérések, de gyorsan elegendő lett belőlük.

– Elmondanád, hogy mi bajod van? – förmedtem rá.

– Öhm – túrt bele sűrű, sötétbarna, szemébe lógó hajába. – Nagyon nehéz lesz erről besz...

– Nyögd már ki! – vágtam udvariatlanul szavába. Tudom, nem volt szép tőlem, de az idegesség már a piros-fekete kockás flanelingem gombjának a rovására ment.

– Oroszországba költözünk.

(Mi?!)

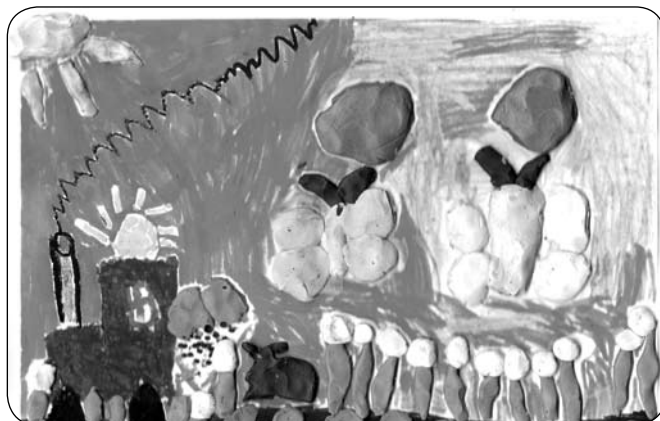
– Nem... az nem lehet – törtem ki hisztérikusan. – Mikor akartad elmondani?

– Én is csak ma tudtam meg – mondta elfojtott, alig hallgató hangon.

Ennyi. Eddig bírtam. Odamásztam az ölébe, ráhajtottam a fejem a mellkasára, hallgattam a szívverését, belélegeztem az illatát, sírtam. Érezni teste melegét megnyugtató helyett felzaklató volt. Tudtam, hogy nem érezhetem sokáig. Sőt, selymes, férfias, lágy hangját sem hallhatom többé.

Gyorsan eljött az utazás napja. A vonat már elment. Csak nézek magam elé. Levendula színű sálam teljesen beszívta az Ő illatát. Itt állok egyedül, mint valami idióta, és csak bámulom a síneket. Csak várok valamire, ami nem fog bekövetkezni.

Klebecskó Heléna, 8. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Tóth Viktor, 1. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserenye

A jövő iskolája

A távoli jövőben szerintem sokkal érdekesebb lesz az iskola, mint napjainkban. Ha jó pár száz évvel később születtem volna, mire az emberek feltalálják a robotokat, amelyek mindig a rendelkezésünkre állnak, a repülő autókat, amelyeket már gyerekek is vezethetnek, vagy az időutazást, akkor biztos nagyon izgalmas lenne az élet.

Reggel robtoháziasszony ébresztene. Felöltöznék, és vállamra venném a táskámat, amelyben könyvek és füzetek helyett a laptopom lenne. Repülő gördeszkával indulnék iskolába. Útközben találkoznék a barátaimmal. Az udvarban a sok-sok biciklitartó helyett egy nagy tárolószekrény lenne, névre szóló fiókokkal, ahová bezárhatnánk járművünket. Az ebédlőben felsorakoztatott automatákból megvennénk a reggeli kapszulaadagunkat. A mozgólépcsőkön pedig felmennénk a földrajzterembe, ahol a tanárnő már várna minket. Így szólna:

– A mai órán Görögországról tanulunk, úgyhogy használunk kell a teleportálót.

– És pontosan hová megyünk?

– Egyenesen a fővárosba, Athénba.

Megjelenne egy kapu, amely egyenesen az athéni teleportáló központba vezetne, és mindenki izgatottan átlépne rajta. Megnéznék a régi templomokat és más nevezetességeket, majd 45 perccel később csengetésre visszatérnénk az iskolába. A következő óránk biológia lenne. A biológiaterem szertára sokkal nagyobb volna, tele állatokkal és növényekkel, amelyeket a tanárnő robotja gondozna. Minden órán egy élőlényt tanulmányoznánk. A tanárnő mesélné róluk, és a fontosabb dolgokat legyeznék a laptopjainkon. A történelemben padok helyett jelmezek lennének, mert minden órán vagy időutaznánk a múltba, vagy eljatszanánk, amit ott láttunk. A fizika órán pedig híres fizikusok adnák elő a tananyagot.

Minden nap újabb és újabb élményekkel repülnék haza.

Koós Enikő, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

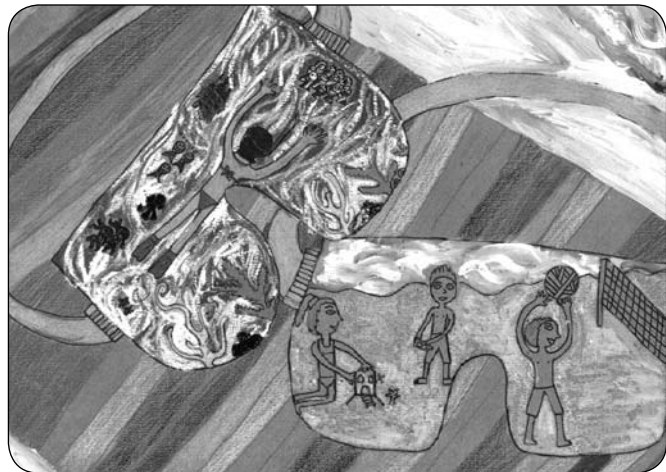
Hétvégén történt velem

Szombaton reggel izgatottan ébredtem fel, mert vártam apukámat, hogy hazaérjen Németországból.

Nehezen múlt el az egy hónap, már nagyon vártam, hogy újra itthon legyen. Legjobban az ajándékokra voltam kíváncsi, amiket megígért nekem. Nagyon hiányzott nekem apukám, mert vele szoktam focizni. Végre eljött a szombat este, amikor jelentkezett, hogy megérkezett, menjünk érte. Én már nagyon vártam, hogy újra lássam. Amikor megláttam, nagyon boldog voltam, és megöleltem. Elmesélte az utazást és az ott töltött időt. Megmutatta a képeket, amit fényképezett a városról. Kaptam ajándékokat és sok édességet.

Örültem, hogy apukám hazajött, mert most van kivel fociznom.

Katanesity Márk, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Uglík Aurora, 5. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

A tavaszi szünetben történt

A tavaszi szünetben sok mindent csináltam, néhányat el is mesélek. Nekem a tavaszi szünet szuper volt.

Nem is tudom, hogy hol kezdjem. Mindegy, kezdem a legelején. Március végén, április elején anyu elment Németországba dolgozni, az öcsém és pedig én apuhoz költöztünk két teljes hónapra. Egész héten pakoltunk, de mára már berendezkedtünk. Még ez zajlott nem nagyon volt szabadidőm, de pár nappal utána felhívtam a barátnőm, Mária. Elhívtam a vidámparkba, ahol nagyon sokat dodzsemeztünk.

Másnap jöttek hozzánk vendégek, amíg az ebédre vártunk, botokat vettünk a kezünkbe, és kenyérszeleteket szúrtunk rájuk. Megsütöttük ezeket, és finom piritós lett belőlük. Ebéd után a vendégeimet is kihívtam a városunkba tanyázó vidámparkba. Velük is dodzsemeztünk és csocsóztunk.

Sajnos elmúlt a tavaszi szünet, másnap már iskolába kellett menni.

Súly Stella, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Családi kör

Egy átlagos nap nem valami mozgalmas, de az esték sem azok.

Kezdeképp otthon vagyok, a tévét nézem, anya szól:

– Csukd be a kutyát!

– Megyek! – szólok vissza.

Felcsapom a villanyt, kimegyek. Rexi szalad elém, megölelem és becsukom. Bemegyek, vacsorázok anyával. A testvérem betoppan, köszön:

– Sziasztok!

– Szia! Mi volt az iskolában? – kérdi anya.

– Semmi!

„Hosszú” válasza után bevonul a szobájába, és csak enni jön elő. Mi nézzük a tévét anyával. Mikor anya elszundít a tévé előtt, én kiosonok a konyhába, és a székek között bujkálok. Ez nem unalmas foglalkozás, mert miközben ezt játszom, azt képzelem, valaki kerget, és visítva rohanok be a testvérem szobájába az ágyra. Ő megfog és kitesz. Mikor megunom, elmegyek fogat mosni, és lefekszem. Anya pakolászik, a testvérem telefonál. Nehéz aludni ebben a zajban, de jól van, megszoktam.

Mellár Dorina, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Levelézünk

Kedves Petra!

Azért írom neked ezt a levelet, hogy elmondjam, milyen szép helyen lakok.

Anyukámék öt évvel ezelőtt úgy döntöttek, hogy ide költöznek. Mi egy gyár udvarában élünk, pontosabban a locsolón. Ez egy vállalata része. A várostól 3 km-re van. Igen, messze van, de nem gond. Ezért a távolságért kárpótol a gyönyörű természet. A gyárat szántóföldek veszik körül, szélein fák vannak. A másik felén pedig a DTD-csatorna van. Az udvart és a vizet töltés határolja. Itt a levegő mindig friss és kellemes, ez a sok növénynek köszönhető. Tavasszal és nyáron a legszebb a táj. Minden zölddel van beborítva. Összel sok a munka, sok a falevél, és takarítani kell. Télen az egész környék fehér a hótól.

Szeretek itt lenni, mert távol van a város zajától és a káros levegőtől.

Szeretném, ha egyszer eljőnnél hozzám, és megbizonyosodnál arról, milyen szépséges ez a hely.

Óbecse, 2015.05.04.

Üdvözlettel: Noémi

Pekár Noémi, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

RÜGYFAKADÁS

Az iskolák régen és ma

Most is és akkor is ugyanaz volt a lényeg, megtanulni/megtanítani az anyagot.

Persze, a tanítási mód eltérő, valamint a felszerelés is. A régebbi időkben a tanárok szigorúbbak voltak, de nem „emberevők”. Azonban lehet, hogy ez csak nekünk furcsa. Azokban a korokban is szerepet játszott a megkülönböztetés. Nyilas Misi is „számkivetett” volt, mivel nem úgy jutott be az iskolába, ahogy a többiek. Misi és a többi diák a tanítási idő alatt a kollégiumban lakott. A szobákat coetusnak hívták, mindegyiknek megvolt a szobavezetője, aki a legidősebb volt. Itt tanulhattak, aludhattak pont, mint napjainkban. A diákok jobban tisztelték tanáraikat, és fegyelmezettebbek voltak.

A lányok és a fiúk külön iskolába jártak, ami mai szemmel nézve különös. A kollégiumokban beosztották a diákok idejét, persze szabadidejük is volt. Manapság nem teljesen így van, kicsit szigorúbb az akkori élet.

Szerintem részben, de csak részben egybe kéne vonni a régi és a mostani iskolákat. Ugyanis mind a kettőből hiányzik a másik.

Barta Stefánia, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A csodazene

Egy nap kimentem a partra és néztem, hogy a napfény hogyan cirogatja a víz felszínét.

Leültem és valamilyen módon megállt az idő. Hallgattam a madarak kényeztető énekét, élveztem a napsugarak simogató melegségét. Becsukott szemmel ültem a parton. Egyszer egy lágy szellő frissített fel, mert annyira nyugtató volt a víz csobogása és a nap melege, hogy majdnem elbóbiskoltam. Olyan csend volt, hogy a saját szívdobbanásaimat számoltam és nem tévedtem meg, mert furcsa módon különös zene egyesült ebből a sok kis zajocskából. A szívdobbanásom volt a ritmus, a víz adta a visszhangot, a nád susogása olyan volt, mit a hátterénekesekek szerepe és az ének a gyönyörű madárcsicsergés. Olyan tökéletes volt ez a mű, hogy észre sem vettem, hogy repül az idő. Órákig hallgattam. Kis idő múlva társult hozzánk egy vonós zenekar. A kis tücsök banda. Álomszépen zengett a tópart. A Nap lassan elbóbiskolt és lefeküdt a hegy mögé, de jött még egy csomó hallgató, ezért nem éreztem egyedül magam. A Hold és a csillagok társultak hozzám.

Kinyitottam a szemem és láttam egy nagy fehérséget. A szobám mennyezete volt. Körbenéztem és láttam, hogy az ágyamban fekszem és elfelejtettem kikapcsolni a rádiót. Na, az egész csak álom volt. Legálább tudom, hogy mit fogok ma csinálni. Irány a part!

Gyenge Júlia, 6. osztály, Szent Száva iskola, Piros

Kiss Anett, 2. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Kedves Pajtások!

A május végi időjárás nagyon is kedvezett a székelegítésnek, ugyanis a nyirkos, esős napok arra biztosan jók, hogy tanuljatok, olvassatok, gyarapítsátok tudásotokat. A tanév vége előtt ennél „jobb” időt nem is lehetett kívánni. Remélem éltetek a lehetőséggel. A nagy szünet közeledtével én megköszöném az egész évi együttműködést, és bejelentem, hogy a jövő héten a Rügyfakadás is dupla terjedelmű lesz, akárcsak lapunk. Sok fogalmazás bekerül azok közül, melyek eddig érdemtelenül kimaradtak, persze így sem mind.

Ezen a héten a **szabadkai J. J. Zmaj iskola** negyedik c osztályából: **Ihász Lilla, Kéri Sándor Botond** tudósítást, **Tóth Márk** pedig leíró fogalmazást küldött.

A **magyarcsernyei Petőfi Sándor** iskolából **Hódi Áron, Tóth Norbert, Tóth Szibilla, Korom Emília** (4. osztály), **Megyeri Milica, Kiss Andor, Vajda Livia** (7. osztály) jelentkezett munkájával.

A **kisoroszi Gligorije Popov** iskolából **Csúszó Erik** (5. osztály), **Popov Igor** (6. osztály), **Cirok Ádám** (7. osztály), és **Karácsonyi Anita** (8. osztály) írt a szeretetről, arról a „nyelvről”, melyet mindenki megért. Szép munkák, gratulálunk!

Nagy Magdolna

Majálison

Végre eljött a várva várt nap, a május elseje, amikor mindenki együtt van a családjával.

Nálunk ez a nap egy szép napsütéses reggellel kezdődött kiskertes lakásunkban. Mindenki felkelt, majd leültünk a konyhában reggelizni. Reggelizés közben megbeszéltük az azt nap programot. Ezután felöltöttünk, és kimentünk játszani. Ekkor már dél felé járt az idő. Miközben játszottunk, a szülők kertészkedtek. Játszózás után fölmentünk, és sziesztáztunk egyet, mielőtt elindultunk volna Miklós unokatestvéremhez. Nálunk játszottunk katonásat, sőt fagyfaltoztunk is. Sajnos ez a mulatozás nagyon gyorsan elmúlt, és amikor 9-et ütött az óra, elindultunk haza. Otthon a fürdés várt minket.

Így telt el ez a csodálatos szép, élményekben tömör, ám röpké, múltó nap.

Ajtai Balázs, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Ha én szülő volnék

Ha én szülő volnék, édesapám mintáját követném.

Szigorúságom nem lenne túlzó, ám nem is maradna el a csínytetek utáni „megnevelés”. Azért szeretnék enyhén szigorú lenni, mert életem eddigi „pályafutása” alatt sok olyan nevelési típust láttam, amely szinte mindig hatástalan volt. Ezt a nevelést túlzottan kedves tanításnak nevezném. Hiszen, amikor valaki rosszkodik, akkor a szülők nyugodtan rájuk szólnak: „Ilyet többet ne csinálj!” Igen ám, de ezzel mit értünk el? Semmit! Hiszen a gyerekek sokszor nem hallgatnak a szüleik mézédés szavaira. Ezért ne túlozzunk el az engedelmességet! Minél többet szeretnék gyerekeimmel együtt lenni, de a munka nélkül nem tudnám a feleségemmel eltartani a családot, ezért minden munkanapon dolgoznánk. Ez alatt az idő alatt bébiszitter vigyázna gyermekeimre.

Így képezem el szülői jövőmet, de ki tudja, hogy ezek a gondolatok megvalósulnak-e.

Ajtai Balázs, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A csökönyös nyulacska

Hol, hol nem, valahol nagyon messze, élt egyszer egy nyulacska. Konok, szófogatlan teremtés volt, soha nem hallgatott senkire. Így aztán Csökönyösnek csúfolták.

De halljátok csak! – jól megjárta egyszer.

Tudnotok kell, hogy ez a csökönyös nyuzsi nagyon szeretett lovagolni.

– Hát jó – gondolta nyúlápó –, ha olyan nagy bolondja a lovaglásnak, majd veszek neki egy csacsit!

És vett a fiának egy nagy csacsit meg egy csacsi csikót.

Csökönyös menten felült a nagy csacsi hátára, és elindult, hogy meglátogassa a nénikéjét.

De bizony az messze lakott, túl a Tüskés Bozótban.

Útközben összetalálkozott a szomszéd nyúlcsaláddal.

– Hová, háová? – kérdezték tőle kíváncsi-an.

– Megyek a nénikémhez a Tüskés Bozótba! – mondta nagy büszkén Csökönyös.

A nyulak rémülten csapkodtak a fülükkel.

– Jaj, jaj, oda ne menj egyedül! A Tüskés Bozót veszedelmes hely!

De Csökönyösnek hiába beszéltek. Csak legyintett, nem hallgatott rájuk. Most, hogy a csacsi hátán ült, semmi sem érdekelt e világon. A csacsi csikó mögöttük futkossott, nyakában kicsi csengettyű.

S ha ez a csingilingi csengettyű nem lett volna, minden másképp történt volna.

Mert a Tüskés Bozótban három róka lakott: a papa, a mama meg a csemetéjük.

Ez a róka csemete egyszer csak hegyezni kezdte a fülét.

Meghallotta a csengettyűszót, és így szólt:

– Tudom, ki jár itt! Csökönyös nyuzsi utazik a nagy csacsi hátán, s velük kocog a kis csacsi!

Rókamama is felmordult:

– Majd adok én neki! A mi Tüskés Bozótunkban semmi keresnivalója! Megyek, elveszem tőle a nagy csacsit!

– Én meg a csikóját! – vicsorgott Rókapapa.

– Én pedig megréfálok Csökönyös nyuzsit! – szólt a csemete.

És csendben, lopakodva elindultak háromfelé.

Csökönyös nyuzsi pedig csak ballagott, poroszkált a csacsi hátán, semmi rosszat nem sejtett.

Mikor a Tüskés Bozót közepére ért, éppen délre járt az idő.

Nagyon meleg volt. Csak úgy tűzött a nap, s a csacsi csikó egyre fáradtabban lépegetett. És szép lassan elmaradt az anyjától.

Csak erre várt Rókapapa!

Odasompolygott a kis csacsihoz, leoldozta a nyakáról a csengettyűt, és rákötözte a nagy csacsi farkára, a kis csacsit meg elvitte magával.

Csökönyös még mindig nem sejtett semmit. Ha szól a csengettyű, a csacsi csikó is bizonyosan ott kocog a nyomukban.

Márpedig a csengettyű vidáman csilingelt.

Mentek, mendegéltek, már el is fáradtak, amikor hirtelen előugrott a bokorból Rókamama.

– Hé, nyuzsi! – kiáltott. – Hová mégy magadban?

Csökönyös mindjárt rosszat sejtett:

– Mit akarhat tőlem ez a ravasz róka? – tűnődött. – Csak el ne vigye a kis csacsit!

Hátranézett – és menten sírva fakadt.

Akkor látta, hogy a csacsi csikó nincs sehol!

– Jaj, én szerencsétlen! – pityergett búsan. – Hol vagy, édes csacsikám?

Rókamama kedveskedve megcsóválta a farkát, és így szólt:

– Ne sírj, no, megmondom én! Ott kószál a kis csacsid a Tüskés Bozót közepén. Szaladj érte, addig majd vigyázok a nagy csacsira.

Csökönyös úgy megörült a hírnek, hogy mindjárt leugrott a csacsi hátáról, és szaladt vissza a Tüskés Bozótba.

De bizony nem talált ott semmiféle csacsi csikát.

Sietve visszafordult – de addigra a nagy csacsinak is hűlt helyét találta.

Csökönyös megrémült:

– Jól megjártam! – gondolta. – Ha nem vigyázok, még engem is ellopnak!

Azzal nyakába szedte a lábát, elfutott a tó partjáiig, ott aztán megállt vizet inni.

Amint szürcsöli, kortyolja a vizet, észreveszi, hogy a tó partján egy róka csemete ül, és sír-sír keservesen.

– Hát neked mi bajod? – kérdezi tőle.

– Jaj, jaj... – nyöszörgött a róka csemete – nagy bajban vagyok! Adott anyám egy aranyat, s elküldött a boltba. Én meg ezt az aranyat beleejtettem a vízbe... Jaj, hogy megver anyám érte!...

Csökönyös megsajnálta a róka csemetét, s vigasztalni kezdte:

– Ne bőgj, te! Avval nem segítesz a bajon.

A róka csemete letörölte könnyeit.

– Tudsz te úszni? – kérdezte.

– Tudok – mondta Csökönyös.

– Hát, ha tudsz, szerezd vissza az aranyamat. Tíz ezüstöt adok, ha visszaszerzed.

Csökönyös most sem sejtett semmi rosszat. Még örült is az ostoba.

– Tíz ezüstért veszek egy másik csacsit, s hozzá egy csacsi csikót is! – gondolta. Azzal fürgén beleugrott a jéghideg vízbe.

A róka csemete jót kacagott.

– Jól megréfáltam Csökönyöst!

Csökönyös persze hiába kereste az aranyat, semmit sem talált a tóban. Most aztán sem pénz, sem csacsi!

Mit tehetett mást? Nagy bánatosan hazaballagott.

Bezzeg, azóta Csökönyös is hallgat a jó tanácsra, a Tüskés Bozótba sem megy többé egyedül.

Üzbég népmese nyomán írta
Mészöly Miklós

Tarkó János

Amíg a nagy vihar tombolt...

(Részlet)

A gróf elbeszélése

Történetem messze idegen földön játszódott, távol, Berionban, ahol mintegy tíz évvel ezelőtt orgonaavatásra készültek a kis városka lakói.

– Láttá már? – ezzel köszöntötték egymást a jó berioniak az orgona felavatást megelőző napon.

– Nagyszerű, felséges! A rend kített magáért.

– Milyen lehet a hangja, a muzsikája!

– Az orgonakirályt hívták meg a felavatásra, maga a püspök szenteli fel. Nem látta még az új orgonát?

És vitték, cipelték egymást a boldog berioniak a rend hatalmas templomába, hogy elragadtatással szemléljék, mutogassák egymásnak a valóban remek építményt.

Gregor apó, a mű megalkotója, felépítője büszkén fogadta a bókokat. Láthatólag örült a sok elismerésnek.

– Most készítette le remekét, Gregor apó – mondta neki a város polgármestere. – Igazán bánjuk – folytatá –, hogy nem önnel csináltattuk nálunk is az orgonát. Remek hangja van ennek! Mi?

– Majd meghalljuk holnap, azt hiszem, jó hangú zongora – szerénykedett Gregor apó és ajkai körül ott settenkedett valami sajtós mosoly, mintha azt mondta volna vele: várjatok csak, a fejetek tetejére állít még benneteket ez az orgona. Majd később, csak várjatok.

A templom középső hajójában több rendbelivel és városi előkelőséggel egy csoportban a rendfőnök állott. Az orgona szépségeiről és a holnapi ünnepély sorrendjéről beszélgettek.

– Igaz, főtisztelendő atyám, hogy maga Viliam mester, az orgonakirály játszik holnap?

– Úgy van, sikerült a mestert rávenni erre. Eleinte szabadkozott ugyan, de amikor az orgona tervrajzát meglátta, nagy örömmel vállalkozott s fogadta el a meghívást.

– És sokba került az orgona? – kíváncsiskodott egy alacsony szőke úr, a város főszámvevője.

– Gyönyörű palotát építhetne az árán – került az egyenes feleletet a rendfőnök.

Az orgona valóban kiváló alkotás volt. Nemcsak a változatok sokasága, hanem az arányok nagysága is feltűnt. És Gregor apó szerint a legújabb találmányok felhasználásával tökéletesített orgona ez. Feleslegessé teszi a templomi zenekart, mert az orgonista maga a legteljesebb zenekart adja, még a dobokat és a más ütőhangszereket is beleértve.

No, meghalljuk holnap. Ez volt minden beszédnek a befejezése. És várta mindenki lázas érdeklődéssel a holnapot, melyen „Berion büszkesége – amint az új orgonát hamarosan elnevezték – megszólal, hogy szolgáljon Isten dicsőségére időtlen időkig.”

A nagy várakozást, a lázas érdeklődést, a felavató ünnepen kielégítette az új orgona. Csodás

dás hangjával belemarkolt az emberi szívekbe. Most a fájdalom húrjait érintette, majd a remény lágy akkordjával simogatott, hogy aztán lelket betöltő, felemelő hangjaival magasztosítsa az elragadtatott hallgatóságot. Lélegzetviasszaftva élvezték a hívek az andalító édes zenét, mely valóban Isten házába illő muzsika volt. Az emberek azzal a tudattal oszlottak széjjel, hogy Gregor apó a föld legérdekesebb hangszerét állította fel. Hogy ezzel milyen igazat mondtak – dehogyan is álmodták a jó berioniak.

Az ünnepséget szászterítékes bankett fejezte be. Gregor apó alig győzte a sok felköszöntőt fogadni. Végül maga állott fel szólásra. Egyszerre elhalt a zaj, a pohárcsengés. Mindenki a mesterre nézett, aki poharába mélyesztve tekintetét, beszélni kezdett. Elmondta, hogy mint teljesen szegény fiú került egy hangszergyárba, ahol lassú, türelmes munkával tökéletesítette magát a hangszergyártásban. Évek múltak, míg végre a maga kezére dolgozhatott.

Büszke eddigi munkáira, hiszen csaknem kétszáz orgonát épített már, de vágya volt még egy utolsó művet alkotni. Örül a lelke, hogy szülővárosában tehetett ezt.

Haszon nélkül, úgyszólván a maga gyönyörűségére építette „Berion büszkeségét”. A még hátralevő éveit csendes nyugalomban kívánja tölteni. Gyárát két idősebb fiának adja át s hiszi, hogy az továbbra is olyan becsülettel dolgozik, mint az ő vezetése alatt. Egyetlen óhaja volna még, hogy legkedvesebb fiát, Pault, aki kész orgonaművész, egy nagyobb egyház orgonája előtt lássa, aztán nyugodtan csinál helyet a földön másnak.

Beszéde után halk suttogás támadt a vendégek között.

– Az öreg megint a fixideájába bújt. Mindenáron művésznek hiszi a fiát, azt a félkegyelműt. Szegény Gregor apó!

Ilyen és ehhez hasonló megjegyzésekkel honorálták a nagy alkotót...

Colbert gróf itt egy kis szünetet tartott, Mary grófnő pedig önkéntelen sóhajtotta:

– Szegény Gregor apó!

– No és mi lett Paullal – unszolta Chlariette.

– Csak sorjában, kedvesem. Egy kis türelem. De folytatom már.

Tarkó János a mindenkori háborúk ellen szólal fel

Paul már gyermekkorában kivált társai közül. Korántsem volt félkegyelmű, akinek nevezték, de különös magaviselete és sajtósága hajlama miatt sohasem volt jó pajtás. Koránérett, úgynevezett „csodagyermek” volt, aki társait gondolkodásban, értelemben messze túlszárnyalta. Azok őt meg nem értették, a nagyok pedig nem vették komolyan, hanem rásütötték ostobaságukat, félkegyelműnek tartották. Így már mint gyermek érezte, hogy vele igazságtalanul bánnak, és lassanként kifejlődött benne az embergyűlölet, a megvetés. És mint olyan, aki az embereket semmibe veszi, kedvteléseit szabadon űzte mindenütt.

Úgy volt, mint aki a pusztában bolyong s értelmeinek szabad folyást enged. Ha úgy esik jól lelkének, nagyot rikkant olyankor.

Elűtő viselkedése aztán idővel annyira megerősítette az embereket balhitűkben, hogy szegény Paul bármi okos dologgal sem győzhette volna meg őket az ellenkezőről. Nem is kívánta különben, és meg sem próbálta.

De amibe beletörődött Paul, nem tudott békét hagyni az apának. Az öreg Gregor apó ismer- te a fiát. Tudta, micsoda lánglélek az. Fájt is az apai szívnek Paul sorsa, akit elveszett embernek kellett tartania.

Még nagyobb sebet vágott a lelkébe az az eset, amikor fiát egy pályázaton elutasították azzal, hogy közismert hibája miatt nem jöhet választás alá. Hát már messzi földön veszett hírét költötték fiának!?!... Ez végleg elkésesítette Gregor apót. Akkor nyugodott meg némiképp, amikor a berion rend pályázathirdetés mellőzésével őt bízta meg az új orgona felépítésével.

A lezajlott ünnepség után csakugyan nyugalomba vonult Gregor apó. Egyedüli szórakozása a rend templomába járás volt, ahol nagy lelki örömmel élvezte kedves művét.

Sokszor felment a kórusra s körbejárta az orgonát. Néha megsimogatta gyönyörű faragásait. Ilyenkor alig tudott megválni tőle.

Így éledgett két esztendőn át. A harmadik évben aztán betegeskedni kezdett s mire ősrze fordult az idő, Gregor apó a végét járta.

Egy délután magához hívatta Pault. Hosszasan beszélgetett vele, de hogy miről, azt soha senki meg nem tudta. Másnap pedig Gregor apó helyet csinált másnak. Meghalt, eltemették és nemsokára el is feledték.

Azaz mégsem feledték el. Halála évfordulóján különös dolog történt, olyan, ami teljesen felforgatta Berion lakosságát.

Akik éjfél tájban a rend temploma körül jártak, orgonaszót hallottak. Mindig többen és többen gyülekeztek a templom körül kíváncsian, hogy kinek van kedve ily késő éjjel játszani s még hozzá teljesen sötét templomban. Valakinek eszébe jutott, hogy a rendfőnököt értesítse a szokatlan dologról, aki azonnal intézkedett, hogy az éjjeli orgonázót távolítsák el.

A megjelent egyházfival többen felmentek a kórusra, ahol hátborzongató dolgot tapasztaltak. Az orgona előtt senki, a billentyűk mozdulatlanul vicsorgatták fehér fogaikat, a fújtatótéremben egy lélek sincs és az orgona szól. Csodás, édes-bús, szívig ható melódiák búgtak föl. Az emberek ijedt arccal meredtek egymásra, mint ha egyik a másikától várná a magyarázatot...

A különös esemény rövidke negyed óra alatt talpra állítá a várost. Az emberek a templom felé tödultak. Egyszerre csak szájról szájra járt a megjegyzés: ma van Gregor apó halálának évfordulója... Az öreg lelke játszik most... A babonásabb emberek félnken összerázkódtak, és rémülten ismételtgették: Gregor apó lelke... Gregor apó lelke!...

Éjfél után egy óraker elhallgatott az orgona. Az emberek egy darabig még várták a folytatását, azután a legkülönbébb gondolatokkal hazaindultak. Elfogadható magyarázatot azonban egyik sem tudott adni.

A városka nyugalalmát alaposan felkavarta ez az eset. Az emberek napokon keresztül csak erről beszélgettek. Maga a rend szakértőket hívatott, akikkel megvizsgáltatta az orgonát, akik azonban csak azt mondhatták, hogy az orgona tökéletes, a maga nemében páratlan alkotás, de valami különös, eltérő szerkezete nincs. Az éjféle muzsikát nem tudják megmagyarázni.

A két Gregor fiút is megkérdezte a rend, de ők sem tudtak felvilágosítást adni.

Mint minden esemény fölött, úgy e fölött is napirendre tértek volna az emberek, de a hetedik nap éjféltkor újra felhangzott a rejtélyes orgonaszó. Villámgyorsan terjedt el ismét a hír.

A rend, a város vezetői ott állottak, bámulatba esve a muzsikáló csoda előtt. A bámulatot lassanként a rettegés, a kétségbeesett félelem váltotta fel. A mozdulatlan billentyűk, a megmagyarázhatatlan dolog rettenetesen hatott a felizgatott kedélyekre. Hideg veríték ült az arcokra. „Gregor apó lelke! Gregor apó lelke!” – suttogták fogvacogva... S egyszerre esztve rohant ki a templomból az agyonijedt tömeg.

Az emberek házaikba menekülve rémítgették egymást. A templomot sokáig nappal is kerülték. Éjjel pedig csak a legbátrabbak mertek az utcákon járkalni.

És az éjféle muzsikaszó minden héten pontosan megismétlődött éjféltől egy óráig. Hónapok múltával aztán Berion lakosai kezdtek megbarátkozni a rejtélyes orgonázással. A rend bár mindent elkövetett, nem jött nyitjára a titokzatos dolognak, végre is beletörődött. Sőt, egy élelmes rendtag, azt indítványozta, hogy nem volna-e ésszerű ebből a titokzatos éjféle orgonázásból tóktét kovácsolni. S bár az indítvány eleinte visszatetszést szült, később mindig több és több rendtag melléje állott, hiszen maga a zene tökéletes volt. Az orgonakirály, Villiam mester keze alatt sem szólt szebben az orgona.

Így megváltoztak már a nézetek karácsony ünnepét megelőző napokban.

A karácsonyi éjféle mise éppen pénteki napra esett. Arra a napra, amikor az orgona hónapok óta következetesen megszólalt. A rendfőnöknek sok aggodalmat okozott ez a körülmény. Ho-

gyan tartják meg az éjféle misét? Hiszen az a csodamuzsika megzavarja az egész istentiszteletet. A rend több tagja azonban azt indítványozta, hogy ha minden alkalommal egy-egy misét játszott az orgona, nem volna-e jó alkalmazkodni esetleg a csodálatos játékhoz.

Alfréd tisztelendő vállalkozott az éjféle mise elvégzésére. Így megállapodva aztán nyugodtan várták a szentestét.

A városban is hamarosan híre ment a ritka istentiszteletnek, s karácsony éjjelén zsúfolásig megtelt a fényesen kivilágított templom a kíváncsiak tömegével.

Megszólalt a csengő s rá felzúgott az orgona. Mint valami bűvös mennyei zene hangzott alá. A kíváncsi hívek lelkét megkapta az áhítat. Mintegy újjászülettek azoktól a csodálatos hangoktól, melyek az emberi érzelmek minden húrját érintették.

A misét végző Alfréd tisztelendőnek ugyan nem kellett alkalmazkodnia az orgonához. Mint ha a legkiválóbb orgonista ült volna a helyén, úgy szolgáltatta a zenét az a láthatatlan valami vgy valaki.

A csodálat, a bámulat a legmagasabb fokra hágott. Az emberek valami földöntúlit láttak már a dologban s mintegy szent félelemmel borultak földre a megfoghatatlan előtt.

Berion nagy hírre kapott orgonája révén. Az ország minden részéből valóságos búcsújárás indult meg. Sőt, a szomszéd tartományokból is tömegesen keresték fel a várost. Mindenki látni, hallani akarta a csodaorgonát. Sokan éjféle misét kívántak s a rendet addig zaklatták, míg elhatározta, hogy ezután minden pénteken tart éjféle misét.

A rend így akaratlanul is gyönyörű jövedelemhez jutott. Már arra gondoltak, hogy a csoda valamiképpen megszűnhetik. Félték ettől az eshetőségtől. Hiszen az orgona rövid egy eszten-dő alatt megkészserezve hozta meg az összeget,

amibe került. A rend vagyoni gyarapodása, erősödése függött az orgonától.

Gregor apó halálának harmadik évfordulóját megelőző pénteken az orgona nem szólalt meg az éjféle misére.

A jelenvolt hívek talán még nagyobb csodálattal nézték a hidegen lebamuló orgonára. A rend orgonistája az igazak álmát aludta. Dehogya is álmodta, hogy rája is szükség lehet. Félórai késedelemmel megtartották a misét.

Mise után a közönség épp oly bután mered a műre, mint azelőtt. Nem tudta a magyarázatát, hogy miért szólt eddig magától s nem értette, miért nem szólt ma.

Megtudta a rendfőnök reggel.

A Gregor orgonagyár borítékjával levelet kapott. Paul írta. A többek között a következőket:

„...Boldogult apám kívánságára tettem. Ez volt az utolsó óhaja. Különös akaratát azzal mentem, hogy nagyon szeretett engem, a „félkegyelműt”. Tudta, hogy igazságtalan velem szemben a világ, s hogy hamisan ítélt rólam.

Idegen munkásokkal titokban megvalósította kedvenc tervét. Gyárunk egy titkos fülkéjébe, a templomával teljesen egyező játékasztalt készített. Villanyáram segítségével összekötötte az orgonával. Föld alatti csó vezette a szükséges levegőt, mit innen villanygép szolgáltatott. Az orgona falaiban, a sípokban, a változatokban minden úgy van elkészítve, hogy az áramot vezető huzalok észre nem vehetők. Az oltártól pedig telefon szolgálfülkémbé, így voltam képes a miséket pontosan végezni.

De nem bírom tovább ezt az óriási csalást. Mert csalásnak, bűnnek tartom, amit eddig üzem... de lehetett-e ellenállnom szerető atyám utolsó kívánságának? Meg kellett mutatnom, hogy orgonaművész vagyok... én mindjobban éreztem, hogy művésze vagyok a csalásnak.

Csak annyi erőm van még, hogy értéktelen életemet eldobjam magamtól.

Isten bocsásson meg nekem!”

Kedves Olvasó Tanulók!

Nem annyira a művészi ereje, mint inkább a tanulsága miatt került be mai rovatunkba ez a régi szöveg, egy teljesen ismeretlen vajdasági magyar regény részlete. Méghozzá egy teljes betétnovella. Eredetileg **Tarkó János Amíg a nagy vihar tombolt...** című regényében szerepel. A regény főszereplője, Colbert gróf meséli el társasága (családja és barátai) számára szórakoztatásul. Ez ugyanis egy különleges kis társaság. Történetük az első világháború idején játszódik Franciaországban. A művelt és vagyonos gróf ugyanis megsejti, hogy hamarosan nagy világegés következik be, amely – a várakozásokkal ellentétben – elhúzódó és szörnyű eseményeket hoz magával. A véletlen siet a segítségére, amikor kútforrás alkalmával egy kiterjedt barlangrendszer fedeznek fel a birtokán. Itt épít ki a magyar Kovács

mérnök és a korabeli technikai vívmányok segítségével önellátó, föld alatti kis birodalmát, egy miniközvérsaságot. Ide vonul le családjával és barátaival, s itt vészeli át a „nagy vihar”-t.

Meséje a társadalmi igazságtalanság erejéről, a másság elfogadásának fontosságáról szól, ugyanakkor figyelmeztet arra is, hogy még az igazolt sem tesz boldoggá, sőt, az ellenkezője az igaz.

Tarkó János tanár volt Nagybecskerekben. Más nemigen tudunk róla. Regénye 1919-ben jelent meg.

Tavaly volt az első világháború kitérésének századik évfordulója. Tarkó János novellája (és regénye természetesen!) a mindenkori háborúk és bosszúhadjáratok ellen szólal fel.

Jó olvasást!

Bence Erika

Svédország nyerte meg az idei Eurovíziós Dalfesztivált

Nemrég lezajlott a zenei élet egyik leg-rangosabb eseménye, az Eurovíziós Dalfesztivál, amely az idén sorrendben a hatvanadik volt. A jubileumi dalversenynek Ausztria adott otthont, a tavalyi győztes, Conchita Wurst pedig ezúttal műsorvezetőként jelent meg. Az idei versenyt Svédország nyerte meg, ahol nem is olyan régen volt Eurovíziós Dalfesztivál, Loreen győzelme után, 2013-ban. Idén Måns Zelmerlöw nyert a Heroes című dallal. Svédország tehát hatodszor lett eurovíziós győztes, ezzel pedig vérszenen megközelítette az eddigi rekordtartót, a hét ízben diadalmas-kodó Írországot.

Måns Zelmerlöw, Svédország

Az idei megmérettetés második helyezettje Oroszország lett, ahonnan Polina Gagarint küldték az A Million Vocies című dallal. A dobogó harmadik fokára Olaszország került, őket az Il Volo képviselte a Grande Amore zeneszámmal. A dobogóról ugyan lecsúszott, de még így is a negyedik helyen végzett végül is Loïc Nottet és a Rhythm Inside szerzemény. Az idei szlogen az Építsünk hidakat volt, az

Polina Gagarin, Oroszország

Eurovíziós Dalfesztivál pedig jó nagy hidat épített. Kivételesen Ausztrália is részt vett a versenyen, mivel a szigetországban hatalmas a zenei verseny nézettsége. Ausztráliából Guy Sebastian érkezett a Tonight Again című dallal és az ötödik helyezést érte el.

Boggie

A Magyarországot képviselő Boggie a Wars for Nothing zeneszámmal, a sokak szerint csalódást okozó huszadik lett, míg a szerbiai Bojana Stamenov – aki végül is dalának angol verzióját adta elő, a Beauty Never Lies-t – a tizedik, habár ez utóbbi még nem teljesen végleges. A fesztivál után nagy port kavart, hogy elvehetnek 22 pontot a szerbiai versenyzőtől, mivel Macedónia és Montenegró a szabályokkal ellentétben csak a nézőkre bízta a szavazást, nem jelölt ki szakmai zsűrit, akik szavazata ötven százalékban lett volna mérvadó. Ezzel az esettel kapcsolatban júniusban születik végleges döntés, ha Szerbia pontokat veszít, akkor Bojana Stamenov lecsúszik a 17. helyre. A sereghajtók Németország és a

Bojana Stamenov

házigazda Ausztria lett, akik egy pontot sem kaptak, ez pedig szintén sok nemtetszést váltott ki.

Az idei Eurovíziós Dalfesztiválon is hallhattunk különleges hangzású dalokat, szemtanúi lehetünk megható produkcióknak, annak ellenére, hogy nem mindegyik remekelt a döntőben, legalábbis a szavazatok alapján. Az Egyesült Királyság az Electro Velvet duót küldte, akik Still In Love With You zeneszáma leginkább az electro-swing kategóriába sorolható be. A lettországi Aminata Love Injected című dalában orosz és afrikai hangzást lehetett egyaránt felfedezni, az énekesnő ugyanis ilyen gyökerekkel bír. Lengyelország Monika Kuszyńskát küldte, aki a toleranciáért énekelt. Monika népszerű előadó volt, mígnem 2006-ban autóbalesetet szenvedett, és kerekesszékebe kényszerült. Ezzel ugyan derékba tört énekesi pályafutása, de nem mondott le arról, hogy színpadon lépjen fel, kitartásának köszönhetően pedig országát képviselhetette az Eurovíziós Dalfesztiválon az In The Name Of Love című dallal. Ha már a toleranciánál tartunk, az elődöntőn ugyan nem jutottak túl, de Finnországot a Pertti Kurikan Nimipäivät punk együttes képviselte, amely középkorú, mentálisan sérült tagokból áll, és ők jegyzik az Aina Mun Pitää dalukat is.

Il Volo, Olaszország

Úgy tűnik viszont, hogy az idén Európa nem volt fogékony a mondanivalókra és az üzenetekre, a látványra viszont annál inkább. Ami mostanra végérvényesen kiderült, hogy ez már nem csak dalfesztivál, a technika rohamos fejlődésével a látvány egyre hangsúlyosabb szerepet kap. Ami a látványt illeti, Svédország szintén remekelt, a kivetített „pálcikaemberekkel” lepacsizó énekes valóban együtt élt a technikai megoldásokkal. Ezen kívül is láthattunk nagyon látványos és ötletes vizuális megjelenítéseket, némelyik azonban talán túl giccsesnek tűnt. A jó dalválasztás tehát már nem elég az Eurovíziós Dalfesztiválhoz, a produkciónak a szemet is el kell kápráztatnia.

Film Amy Winehouse-ról

Amy Winehouse 2011 júliusában hunyt el, emlékére filmet készítettek, amelyet az idén júliusban mutatnak be. Az Amy című filmről már korábban is püsmögtek Hollywoodban, a 127 perces alkotás nemrég debütált a Cannes-i Filmfesztiválon. Az archív felvételeket tartalmazó megható filmet Asif Kapadia rendezte. A filmprodukciónak engedélyt kapott Amy családi életébe, kitér a hírnév okozta feszültségekre, de leginkább az énekesnő zenei tehetségét helyezi előtérbe. A botrányos életű Amy Winehouse a 2000-es évek egyik legnépszerűbb énekesnője volt, a hangja mellett különös ismertetőjele a kaptárszerű frizurája volt. Rövid pályafutása során két stúdiólemezt jelentetett meg, a második, a Back To Black hozta meg számára a világhírnevet.

Feleségét dicséri, a főztjét nem

George Clooney-val az esküvője óta nemcsak madarat lehet fogatni, de úgy is csicsereg, mint egy kismadár, vagy inkább jómadár. A libanoni származású feleségéről, Amal Alamuddinról elismeri ugyan, hogy emberjogi ügyvédként sokkal okosabb nála, nem is mer vele vitatkozni, és a szkander az egyetlen terület, amelyben le tudja őt győzni, viszont a főzéstudományát egyáltalán nem dicséri. Azt állítja, hogy a libanoniak híresen jó szakácsok, de az ő felesége nem tud főzni, sőt még az édesanyja sem, és mindketten csak az asztalfoglalásban tehetségesek. Tréfás megjegyzéséhez azt is hozzátette, hogy ennek nagy előnye viszont, hogy kénytelenek a legjobb New York-i és milánói éttermeket látogatni. George Clooney egyébként hamarosan a Coen fivérek filmje, a Hail Caesar főszereplőjeként lesz látható, amely az ötvenes évek Hollywoodja elé tart görbe tükröt.

Új dal a Little Mix-től

Rövid várakozás után, rajongóik örömeire végre megjelent a brit lánycsoport, a Little Mix legújabb dala, amely a Black Magic címet kapta. A lányok előbb egy videóüzenetben jelentették be, hogy hamarosan bemutatják legújabb dalukat. Az eredetileg tervezett premier május 26-án lett volna, de a dal kiszivárgott, így kicsivel előbb debütált. A ritmusos zeneszám rögtön elnyerte a rajongók tetszését. Készült hozzá videoklip is, amelyet az együttes Los Angelesben vett fel. A Little Mix tagjai lelkesen újságolták, hogy nem hasonlít semmire sem, amit eddig csináltak, leginkább olyan, mint egy film. A Little Mix már több mint egy éve nem jelentkezett új szerzeménnyel, mivel minden energiájukkal a soron következő, harmadik stúdióalbumukon munkálkodtak.

A történelem sodrásában

Rowan Atkinson népszerű brit színész új televíziós produkcióban látható. Legújabb szerepe szerint VIII. Henriket alakítja, aki nemcsak hírhedt uralkodó, de kitűnő énekes hírében is állt. Rowan Atkinson továbbra sem okoz csalódást, ha szórakoztatásról van szó. A Mr. Bean és a Feketevipera legendás karaktereinek megformálójá ezúttal a Horrible Histories című sorozat hatodik évadában bukkan fel VIII. Henrikként. Fontos megjegyeznünk, hogy e széria a gyermekek számára készült, és mókás módon próbálja őket a történelem iránti érdeklődésre sarkallni. A humorfaktor magasabb szintre emelése érdekében Rowan Atkinson egy Elvis-slágeret ad elő, természetesen sajátos dalszöveggel.

Látványos csillagászati jelenségek

A Perseidák meteorraj

A Perseidák az egyik legismertebb, fényes meteorokat és sűrű hullást produkáló meteorraj, amelynek szülőégitestje a 109P/Swift-Tuttle üstökös. A Perseidák maximuma augusztus 12-ére, illetve augusztus 13-ára esik, a köztudatban emiatt augusztus a hullócsillagok hónapja. A raj sok apró por-szemcséből áll, amelyek a földi légkörben nagy sebességük következtében felhevülnek és elégnak; a földfelszínt nem érik el. Megfigyelésükre legalkalmasabb a hajnali időszak.

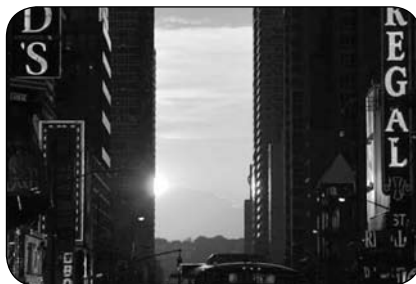
Kék Hold

Kék holdnak azokat a naptári helyzeteket nevezik a csillagászatban, amikor valamelyik

hónapban kétszer van telihold. A holdfázisok 29,5 naponként ismétlődnek, és mivel a naptári hónap is megközelítőleg ennyi nappal áll, általában havonta csak egyszer van telihold. Előfordul azonban, hogy ugyanabban a hónapban kerül sorra a következő telihold is. A jelenség általában 2,66 évente ismétlődik, de előfordul, hogy gyakrabban.

Manhattanhenge

A Stonehenge után Manhattanhenge-nek nevezik a jelenséget, amikor napfénybe borulnak a város utcái: a Nap csak a tavaszi és őszi napéjegyenlőségkor kel és nyugszik pontosan keleten és nyugaton, a két dátum között pedig a megfigyelő egyenlítőtől való távolságától függő határok között vándorol a horizonton. Mivel Manhattan kelet-nyugatinak mondott utcái valójában 29 fokos szöget zárnak be a kelet-nyugati iránnyal, ennek megfelelően a Manhattanhenge is szabályos távolságra van az egyes napfordulóktól, és amikor a Nap a megfelelő pozícióba ér, évente egyszer csodálatos fényárban fűrészi az utcákat.

Holdszarló

Az amatőr csillagászok legfőbb szabad szemes holdmegfigyelési programja az újhold után megjelenő fiatal holdszarló minél korábbi felfedezése az alkonyati égen.

Napfogyatkozás

A napfogyatkozás csillagászati jelenség, amelynek során a Hold a megfigyelő számára részben vagy egészen eltakarja a Napot. Napfogyatkozás akkor jön létre, amikor a Hold pontosan a Föld és a Nap közé kerül, azaz újholdkor. De nem minden újholdkor, hanem csak akkor, ha a Föld körüli pálya leszálló, vagy felszálló csomópontjában van éppen újholdkor a Hold.

Quadrantidák meteorraj

A meteorrajt alkotó szemcsék teljes tömegét 1013 kg-ra becsülik, és viszonylag fiatal képződmény lehet, amelynek anyaga a közelmúltban alakult ki. A Quadrantida meteorraj maximuma éles, néhány óra alatt hullik a legtöbb meteor. A jelenség szabad szemmel is jól megfigyelhető, ám, mivel januárban fordul elő, a hideg idő miatt kevésbé ismert, mint a Perseidák.

Mindent magába szippant a 128 GB-os okosóra

Ilyen sok flashmemória eddig még egyetlen viselhető kütyüben sem volt

Az elmúlt időkben érkezett viselhető készülékek, okosórák általában néhány GB belsőmemóriával rendelkeztek. Ehhez képest az Indiegogón most felbukkant ReVaultnak még az olcsóbb példány is 32 GB memóriával büszkélkedhet, a drágább változat pedig nem kevesebb mint 128 GB memóriát használ.

Joggal merülhet fel a kérdés, hogy mégis mi szükség van egy okosóra esetében ilyen sok memóriára? Nos, a ReVault azért kapott ennyit a jóból, mert fejlesztői nem egyszerű okosóráként, hanem mint a világ első viselhető privát felhőkészülékeként tekintenek rá. A működéséhez internetet nem igénylő, akár nyakban lógva is viselhető kütyü vezeték nélküli módon szinkronizálja magára az okostelefonon, táblagépen vagy éppen hordozható számítógépen tárolt adatainkat (Android, iOS, Windows, Mac OS X, Linux).

A Wi-Fi és Bluetooth 4.0 kompatibilis újdonság előlapját egy Gorilla Glass 3 védelmet élvező 1,54 colos színes kijelző uralja. A roz-

damentes acélházas és fém/bőrszíjas okosóra forgalmazása várhatóan 2016 elején kezdődik meg: a 32 GB-os modell 199 dollárba, a 128 GB-os pedig 299 dollárba fog kerülni. (technet.hu)

Feléled a dinoszauruszpark

Most már csak egy kicsit kell várni, mivel június első felében megjelenik a Jurassic Park folytatása, a Jurassic World. A filmet a 2001-ben bemutatott Jurassic Park III. megjelenése óta, több mint egy évtizede tervezték. Kezdetben úgy volt, hogy 2014. június 13-án mutatják be, de a munkálatokat ideiglenesen leállították az írók és a filmet gyártó cég közötti nézeteltérések miatt. Az alábbiakban összeraktuk a dinoszauruszpark cselekményét.

Jurassic Park 1.

John Hammond, az InGen vállalat vezetője, genetikusok segítségével valóra váltja élete nagy álmát: újraalkotja a jura korban élt őslényeket, és őslényparkot rendez be az eldugott Nublar-szigeten. Az egyik alkalmazottat azonban támadás éri, az eset pert von maga után, így a befektetők nyomást gyakorolnak John Hammondra, hogy a park megnyitása előtt szakértők véleményét kérje ki. A szakember így meghívja Alan Grant paleontológust, Ellie Sattler paleobotanikust és Ian Malcolm káoszelmélet-matematikust, akikhez csatlakozik a befektetők jogi képviselője, Donald Gennaro is. A park tervezői áttörhetetlen biztonsági rendszert dolgoznak ki a majdani látogatók védelmére. Arra azonban nem számítanak, hogy egyik emberük a konkurencia megbízásából kikapcsolja a rendszert. Az őslények elszabadulnak, majd kiderül, hogy sokkal gyorsabbak, intelligensebbek és veszélyesebbek, mint ahogy azt a park megalkotói gondolták.

Jurassic Park 2.

Az első kaland egyik túlélője, Ian Malcolm elhűlve értesül Hammondtól, hogy létezik

egy második sziget is, az Isla Sorna. Hammond arra kéri a férfit, hogy utazzon el, a szigetre és tanulmányozza az új élet kezdetét. A férfi erről hallani sem akar, mégis útra kel, amikor megtudja, hogy barátnője, Sarah Harding paleontológus és társai már a második bázison vannak. Kiderül viszont, hogy még egy csapat szervezett expedíciót, az InGen csapata azonban nemcsak tanulmányozni, hanem befogni is akarja az állatokat, és a szárazföldre szállítani. A helyzet ezek után úgy hozza, hogy a két csapatnak össze kell fognia.

Jurassic Park 3.

Dr. Alan Grant kiheverte a Jurassic Parkban történeteket, és újult lendülettel kutatja a raptorok intelligenciájával kapcsolatos új elméletüket. Így aztán nem tud ellenállni a kísértésnek, amikor egy jómódú kalandorbusás támogatást ígér kutatásaihoz – ha Grant elkíséri őket egy repülő körútra az Isla Sorna, az InGen kísérleti szigete irányá-

ba. Csakhogy amikor kiderül, hogy a kalandor és neje nem csupán felülről akarják megcsodálni a szigetet, hanem le is akarnak szállni, az események hirtelen tragikus fordulatot vesznek. A túlélők harcolni kezdenek az életben maradásért, és hamarosan az is kiderül, mi volt az igazi oka annak, hogy Grantot a szigetre csábították.

Jurassic World

A folytatás 22 évvel az eredeti Jurassic Park története után, az eredeti helyszínen, a Nublar-szigeten játszódik, amelyet 1,2 milliárd dollárból dinoszaurusz-élményparkká alakítottak, és emberek milliói látogatják évente. A rengeteg látogató ellenére a bevételek nem hozzák vissza a befektetést, ezért egy újfajta attrakcióval próbálnak még több vendéget odacsalogatni. A laborokban létrehoznak egy genetikailag módosított hibrid dinoszauruszt, amely a későbbiekben elszabadul.

Halálra ítélt műnyelvek?

Vannak, akik a leggyorsabban megtanulható nyelvnek tartják az eszperantót. Mivel vannak, akik tanulják, szinte élőknek is nevezhetnénk, mégis mesterséges a nyelv, hisz pontosan tudjuk, ki a szülőatyja, ki az, aki kitalálta és megteremtette. Az eszperantó a legismertebb, de vannak más mesterséges, vagy műnyelvek, amelyekről talán nem is hallottál: vikto, interlingua, unitario, glosa, volapük.

Az eszperantó alapjait **Ludwig Zamenhof** lengyel orvos publikálta 1887-ben. Bialystokban, ahol élt, a német, orosz, zsidó és lengyel közösség állandóan konfliktusban volt egymással, és ez adta az ötletet, hogy egy közös nyelv szülessen, amelynek a segítségével jobban megérthetnék egymást. Zamenhof a latin szógyökökhöz nyúlt vissza, és ezt látta el egyszerű, logikus nyelvtannal. Szinte minden európai nyelv merített a latinból, így az eszperantó szókészletből jó néhány szó ismerősnek tűnhet. A nyelv logikus szóképzési rendszere lehetővé teszi a gyors nyelvtanulást, az egyszerű nyelvtan megtanulása mellett nem kell hosszú időt tölteni a szavak magolásával.

Az „élő” nyelveket nemzedékek sora alakította, kultúra, hagyomány, történelem kötődik hozzá. Rengeteg van, mintegy 6000, íme a főbb csoportok és főbb képviselőik:

Indoeurópai nyelvek

Latin és újlatin nyelvek: latin, szárd, román, olasz, friuli, francia, katalán, spanyol, portugál,

Kelta nyelvek: ír, breton, walesi, manx,

Az eszperantó atyja, Ludwig Zamenhof

Germán nyelvek: norvég, dán, svéd, angol, fríz, holland, flamand, német, svájci német, erdélyi szász, luxemburgi, afrikaans,

Balti nyelvek: litván, lett,

Szláv nyelvek: macedón, bolgár, szerb, horvát, szlovén, szlovák, cseh, lengyel, ukrán, ruszin,

Az indoeurópai család önálló ágát alkotó nyelvei: ógörög, újgörög, örmény,

Ind nyelvek: cigány

Iráni nyelvek: perzsa, hindi, bengáli, szingaléz,

Nem indoeurópai nyelvek

Uráli vagy szamojéd és finnugor nyelvek: nyenyec/jurak-szamojéd, lapp, finn, karjalai/karél, észt, zürjén/komi-permják, votják/udmurt, magyar, osztják/hanti

Sémi nyelvek: héber, arab,
Altáji nyelvek: török, azeri, mongol,
Maláj-polinéz nyelvek: fidzsi, maláj,
Tibeto-kínai vagy bizonytalan: kínai
Dravida nyelvek: tamil
Rokontalan nyelvek: japán, koreai
Bantu nyelvek: luba, csicseva, szuahéli, zulu.

A magyar nyelvzseni

Báró Podmaniczky Pál (1885–1949) teológus és evangélikus lelkész, 18 nyelven olvasott, írt és beszélt. Evangélikus teológusok nemzedékeit nevelte és tanította. Unokája, Martinovitsné Kutas Ilona (1944–) kis elbeszélést írt a nagyapjáról.

Az angol a világ közös nyelve

Jól tudjuk, aki érvényesülni szeretne a környezetében, annak ismernie kell környezeté nyelvét. Ez azonban nem elég. Ha igazán haladni akarunk a korrallal, akkor beszélni kell angolul is. Nagyon is helytálló az a népi bölcsesség, miszerint ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz.

Az idegennyelv-tudás mostanában már alapkövetelmény nemcsak a munka, de az oktatás, és sok esetben a baráti kapcsolatok világában is. Az angol nyelv mintha kiválasztódott volna arra, hogy a világ közös nyelve legyen. Az angol az, amit mindenki megtanul, hogy érthesse és megtapasztalhasssa, ami a szűkebb hazáján kívül történik. Miért fontos ez? Ajtók nyílnak meg, ahol saját ízlésünkre, világképünkre hagyatkozhatunk, nem kell erős szűrőn keresztül információhoz jutnunk. Az angol nyelven keresztül az emberek tudnak találkozni egymással anyanyelvüktől, nemzetiségüktől és kulturális háttérüktől függetlenül.

Emellett azonban a második és a harmadik idegen nyelv elsajátítására is érdemes energiát szánni. Rengeteg, több milliárd ember él a Földön, akik nem beszélnek angolul. Olyan országok, mint Kína, vagy Japán egyre inkább előtérbe kerülnek a tudomány, a technológia, az oktatás, és a gazdaság területén, és nem vitathatjuk el igényüket, hogy szeretnék saját nyelvüket is érvényesíteni. Az azonban biztos, hogy egy-egy népet, nyelvi közösséget – nem feltétlenül az embert – a nyelven keresztül lehet igazán megérteni, felfedezni és

hozzá közel kerülni. Lássunk néhány érvet mellett, hogy miért tanuljunk meg az angolon kívül további nyelveket is:

1. A világ 92 százaléka nem beszél angolul és például kb. 873 millió ember anyanyelve a kínai, szemben a kb. 340 millió angol anyanyelvűvel.
2. A nyelvtanulás fejleszti szellemi képességeinket és folyamatos gondolkodásra ösztönöz.
3. Elérhetővé és befogadhatóvá válik a nemzetközi és helyi média, filmek, írások, melyek segítenek látókör tágításában, és a különböző vélemények megértésében.
4. Érthetővé és átérthetővé válnak a kultúrák jellegzetességei, kitisztul a népek karaktere, gondolkodásmódja, az őket befolyásoló mechanizmusok.
5. Nézhetsz filmet szinkron és zavaró feliratozás nélkül is.
6. Olvashatsz irodalmat eredeti nyelven, ami további örömforrás lehet. Ki tudja, talán egy eddig ismeretlen külföldi író válik a kedvenceddé!

Megtanultunk cérnát fűzni, gombot felvarrni

A nemrégii hagyománypolási órát a szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. c osztálya a Kisradanovaci Kézimunka Klub néhány tagjával töltötte. Nem is akárhogyan. Csoportokban dolgoztak. A kézimunkázó asszonyok megtanították őket néhány fontos dologra, például: hogyan kell a tűbe cérnát fűzni, csomót kötni a cérna végére, hogyan kell gombot felvarrni. Akik már megtanulták ezeket az alapvető dolgokat, az egyszerű öltéssel is megismerkedtek, és fonállal dolgoztak. Nagyon élvezték a foglalkozást. Az együttműködést a következő tanévben folytatják majd. Felvételeink a sikeres hagyománypolási óra fontosabb pillanatait örökítették meg.

G. M. E.

MIZUJS?

Nyelvhelyességből kitűnő

Szabadkán, a Széchenyi István Általános Iskolában tartották meg szombaton, május 16-án a XX. Magyar nyelvi és nyelvhelyességi verseny köztársasági döntőjét. Iskolánkat, az Október 10. Általános Iskolát a 6. osztályos **Sebastian Áron** képviselte, aki első helyezést ért el ezen a rangos versenyen. Áron értékes könyvjutalomban részesült, valamint jutalomtáborozáson vehet részt az Útitárs tábor jóvoltából.

A képen Sebastian Áron és tanárője, **Körmöndi Aranka.**

KA

Kis képzőművészeink törökországi sikere

A törökországi Gaziantep városkában az idén meghirdetett nemzetközi képzőművészeti versenyen sikeresen szerepeltek az EmArt Műhely növendékei. Aranyérmes **Jurcsák Tímea** kapott linómetszetéért, ezüstérmes **Jánosics Réka**, míg oklevelet **Ökrös Kyra**, **Zsiga Anett**, **Tüth Emese** és **Kristina Vuković**. Mindannyiuk munkája helyet kapott az impozáns katalógusban.

A képen Tímea és Réka.

Tudsz tanulni a hibáidból?

- Ha az életed grafikonon kellene ábrázolnod, milyen ábrát választanál?**
  - Egy egyenes vonalat. (4 pont)
  - Egy hullámos vonalat, nagy magasságokkal és mélységekkel. (2 pont)
  - Egy egyenes vonalat, amely állandóan csak emelkedik. (0 pont)
- Mi idegesít a leginkább?**
  - Az unalom és a rutin. (0 pont)
  - Az egyedüllét. (2 pont)
  - Ha valaki megbánt vagy becsap. (4 pont)
- Édesanyád két évente átrendezi a szobád és átfesti a falakat. Mit szólsz ehhez?**
  - Szörnyű! Utálom a káoszt. (4 pont)
  - Remek! Megújul tőle a szobám. (0 pont)
  - Ha már készen van, akkor tetszik. (2 pont)
- A legjobb barátnőd/barátod közli, hogy az új nadrágod nem áll a legjobban. Mit válaszolsz?**
  - Kár! Melyik fazon lenne előnyösebb? (2 pont)
  - Köszönöm az őszinteséget, holnaptól ismét sportolok! (0 pont)
  - Hogy mondhatsz ilyet? Azt hittem, a barátnőm/barátom vagy! (4 pont)
- Az egyik barátnődnek/barátodnak már sokadik éve segítesz a tanulásban. Őszintén, mit gondolsz?**
  - Ő is mindig segít nekem. (2 pont)
  - Ez az utolsó alkalom, hogy segítek. Innentől kezdve nem hagyom, hogy kihasználjon. (0 pont)
  - Nem probléma, ha megint segítenem kell, hiszen ez a barátság lényege. (4 pont)

Értékelés

0–6 pont: Az önkritikus

Sokat gondolkodsz, mielőtt bármibe is belevágsz. Tanulsz a hibáidból, tudatosan és intelligensen. A megfontoltság és az osztálytársaidal való együttműködés az erősségeid közé tartozik. Vigyázat: hajlamos vagy rá, hogy kételkedj önmagadban. Az első gondolatod sokszor a legjobb. Hallgass az ösztöneidre és a megérzéseidre, anélkül, hogy előtte sokáig töprengenél!

7–13 pont: Az értelmes

Kevés dolog van, amit megbántál az életedben. Ritkán tévedsz, ám ha mégis, rögtön válsághelyzetben érzed magad. Ilyenkor szükséged van a barátnődre/barátodra, hogy talpra tudj állni. Vigyázz, előbb-utóbb képtelen leszel egyedül boldogulni! Mielőtt döntenél, írd le a gondolataid! Így később jobban átlátod majd a mértéket és megtanulod kezelni a problémákat.

14–20 pont: A jóhiszemű

Hiszel abban, hogy az emberek alapvetően jók. Gyakran nézed rózsaszín szemüvegen keresztül a világot, így mindig ugyanazokat a hibákat követed el. Az emberek, a barátaid és az osztálytársaid ezt olykor kihasználják – bár ettől te szenvedsz a legjobban. Hagyj magadnak időt, mielőtt döntenél! Mérlegeld, mi szól a helyzet mellett, és mi ellene!

Horoszkóp

Kos

Van, amire egyszerűen nem lehet felkészülni, és még ha úgy is érzed, hogy mindenre gondoltál, akkor is érhetnek meglepetések. Ne ijedj meg tőlük túlságosan, inkább vedd észre a bennük rejlő lehetőséget!

Bika

Kihívást kerestél és megtaláltad, de talán egy kicsit több is lehet a dolog mögött, mint amire eredetileg fel voltál készülve. Mégsem érdemes megfutamodni, hiszen régóta vársz egy hasonló lehetőségre.

Ikrek

Valaki olyasmit mondhat neked, amit talán nem gondoltál egészen, és ezzel egy kicsit meg is bánt. Nem kell a szőnyeg alá söpörned a problémát, de ne is rendezz jelenetet: higgadtan beszéljétek meg a dolgot!

Rák

Olyan extra feladatokat vállaltál, amelyek elvégzése most különösen kellemetlen terhet jelent, de tudod, hogy minden kis sikerre szükséged van ahhoz, hogy a nagyobb tervedet elérd.

Oroszlán

A pihenő után nem egyszerű visszatérni a megszokott kerékvágásba, de segíthet, ha nem terheled rögtön túl magad, és hagysz egy kis időt az állásra. Próbáld megtalálni az egyensúlyt!

Szűz

Itt az ideje annak, hogy egy kicsit magadra figyelj, mert szükséged van arra, hogy feltöltsd az energiáidat. Vedd észre, mi az, ami igazán hiányzik neked, és ne késlekedj tenni érte!

Mérleg

A barátokkal töltött idő feltölt, sokkal energikusabbnak és vidámabbnak érzed magad. Ne feledd azonban, hogy a végső boldogság forrását nem másokban, hanem magadban kell megtalálnod!

Skorpió

Nincsenek ellenedre a váratlan fordulatok, most mégis kicsit megijeszt, amikor nem tudod, hogy mi lesz a következő lépés. Most fel kell készülnöd a rögtönzésre is.

Nyilas

Minden attól függ, hogy hogyan teljesítesz egy kihívás során. Nem is annyira az eredményed, mint a hozzáállásod lesz mérvadó, ezért mindenképpen őrizd meg a pozitív szemléletedet!

Bak

Készen állsz arra, hogy őszintén beszélj valakivel, pedig ez neked sem egyszerű. Cserébe azonban elváród, hogy ő is ugyanilyen erőfeszítéseket tegyen a közös dolgaitok érdekében.

Vízöntő

Amikor már azt gondolnád, hogy végre megkönnyebbülhetsz, történik valami, ami ismét leköti az energiádat. Nem tehetsz mást, mint hogy bízol abban, hamarosan lesz egy kis idő a pihenésre is.

Halak

Keményen dolgozol, de úgy érzed, a munkádnak nincs látszatja. Ne türelmetlenkedj, az igazán nagy eredmények nem egyik napról a másikra érkeznek, hanem lassan nőnek!

„Kedves Bizalmas!

Én egy tizenégy éves lány vagyok. Nekem is, mint sokaknak a szerelem a problémám. Van egy fiúm, akivel már három hónapja együtt járunk. Megtetszett egy másik fiú az edzésekről, és nem tudom, hogyan szakítsak a mostani udvarlómmal. Nem tudom azt sem, hogy vajon én is tetszhetek ennek az új fiúnak? Edzésen sokat néz engem, és amikor egy méter távolságra ül, akkor is engem néz. Kötözködni is szeret velem, de viccelődésből. A mostani barátom 4 évvel idősebb nálam, és a szüleim sem örülnek ennek a nagy korkülönségnek. Hogyan szakítsak vele? Megéri szakítani?

Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Kérlek, segíts!

Azt, hogy megéri-e szakítani, csak te tudhatod. De tudnod kell, az, hogy valaki csak azért maradjon egy kapcsolatban, mert nem tudja, hogyan mondja meg a másinak, hogy VÉGE, nem egészséges dolog. A volt fiúdnak a vonzereje megkopott az elmúlt hónapok alatt, jobban megismerled, és már nem érzed magad jól a társaságában. Máskülönb, észre sem vetted volna ezt a másik fiút az edzésen. Ha valami nem megy, pontot kell tenni történetre. Így a legtisztább. Mert tiszta lappal és szívvel mehetsz bele egy új kapcsolatba. Az előző szerelmedet nem árnyékolja be a „megcsalás”, és féltékenységi rohamok. Bármelyik időpontban is szakít egy pár, a szakítás valaki számára fájó lesz, valaki, vagy éppen mindketten, meg lesznek bántódva. A legjobb lenne, ha nyíltan megmondanád a fiúdnak, hogy nagyon kedves számodra, de már nem vagy belé szerelmes, és szabad szeretnél lenni, barátkoznál a kortársaidal. Adj időt magadnak, hogy valóban lezárj a korábbi kapcsolatodat! Ne ugorj fejest azonmód a következőbe!

Nem lesz könnyű dolgod. Az idő, és a további edzések pedig majd megmutatják, hogy ezzel a másik fiúval egy szép barátság, vagy egy forró szerelmi kapcsolat alakul majd ki. Ha vele nem jön össze a dolog, ne búsulj sokáig, mert biztos, hogy az új iskola, a középiskola, nagyon sok vonzó srácot hoz majd az életedbe, és ott, az új iskolában vár rád a nagy Ő.

„Kedves Bizi!

Kérlek, adj nekem tanácsot! Tizenhárom éves vagyok, és minden összekuszálódott körülöttem: a szerelem, iskola, otthon. Szeretek egy fiút (egyidős velem), de nagyon jó lenne elfelejteni, mert kiderült, hogy ő engem nem szeret úgy, csak a barátom akar lenni. Igaz, van egy fiú, aki tetszik, akivel együtt járok néptáncre, és idősebb nálam (középiskolás). Jó lenne megtudni, hogy neki van-e valakije. Arra is gondoltam, hogy rákérdezek, de félek, ki fog nevetni. Én is szeretnék már járni valakivel, mert a barátnőim közül már mindegyiknek van fiúja. Őket valaki szereti, engem meg senki. Otthon a szüleimmel is gondom van. Mindig csak veszekszenek velem, és azt hajtogatják, hogy változzak meg, mert nem lesz jó vége. A tanuláshoz sincs kedvem, pedig tudom, hogy nagyon kellene tanulnom, mert itt az év vége, és van egy-két javítani valóm. Mit csináljak? Kérlek, segíts!

Esőcsepp”

Válasz:

Kedves Esőcsepp!

Találó jeligét találtál magadnak, mert a tengernyi tizenéves közé tartozol, akiknek ilyen és hasonló problémájuk van, mint neked: szerelem, iskola, tanulás, szülőkkal való kapcsolat. De kezdjük a végéről! Jó lenne, ha a szüleiddel őszintén tudnál beszélgetni, elmondani valamelyiküknek legalább a gondjaidat, és segítséget kérni tőlük legalább a tanuláshoz. Beszéljess velük, kérdezdgesd őket, milyen volt nekik serdülőnek lenni, milyen gondjaik voltak, velük hogyan viselkedtek az ő szülei. Felidézve az ő saját serdül-

lőkori emlékeiket, „szenzitív”, érzékenyebbé, megértőbbé teheted a szüleidet a te gondjaid iránt. Nekik is időre van szükségük, hogy elfogadják azt a tényt, hogy megváltoztál, nem vagy az ő kicsi, szőfoglaló lányuk. Hogy nálad is jelen van mindaz, ami a többi serdülőnél, a lustaság, az álmodozás, a lázongás, a hangoskodás, a hangulatváltakozás, amikor az egyik pillanatban sírtok, a másikban meg már boldogan nevettek. Ugyanakkor vannak családi szabályok, amelyeket neked is be kell tartanod ahhoz, hogy mindenki elégedett legyen. Például éj haza a megbeszélte időre, legyél velük őszinte, mondd meg hova mész, kivel és meddig maradsz, és legalább egy aggódási okkal kevesebb legyen a szüleidnek! Így lesz tárgyalási alapod a jövőbeni dolgokkal kapcsolatban. Segíts a szüleidnek, hogy a „kisiskoláskorú szülőkből”, „serdülő szülőkké” váljanak. Ami a szerelmet illeti, sose feledd, hogy a vonzalom kölcsönös kell, hogy legyen, ahhoz, hogy igazi szerelmedd váljon. Felejteni úgy lehet, ha aktivizálsd magad, lekötöd a figyelmedet más számodra hasznos dolgokkal: rendszeres testmozgással, sportolással, tanulásal, táncal stb. mindezt, amikor csak lehet, a barátokkal együtt. Barátkozz mindenkivel, mert nem tudni, mikor jelenik meg az a fiú, aki igazán megdobogtatja a szívedet. Ne feledd azt a tényt, hogy a serdülőkör egy tanulási időszak, amikor a felnőtt élethez való készségeket, képességeket, jártasságokat sajátítjuk el, és ebben a korban a szerelmek jönnek-mennek, és hogy néha egy-egy jó barát többet ér, mint száz

szerlem! Minden esetre legyél türelmes önmagaddal! Sehol sem írja, hogy feltétlenül, mindig és minden pillanatban valakibe szerelmesnek kell lennünk, valakivel járnunk kell. Élvezd a táncot, a mozgást és a barátkozást a néptáncon, a fiú társaságát, mutasd meg neki a mosolyoddal, a kedvességgel, a beszélgetéssel, köszönéssel, hogy tetszik, és ha te is vonzó vagy számára, ő majd megteszi az első lépést. Így megmenekülsz egy elutasítástól. Ha rosszul sülnék el a dolgok, akkor se búsulj sokáig! Szomorkodj egy kicsit, és utána vedd fel a legszebb mosolyodat, fogd karon a barátnődet, és irány a tánc!

„Kedves Bizalmas sorok!

Úgy döntöttem, hogy én is tanácsért fordulok hozzád. A gondom az, hogy már hosszabb ideje nagyon tetszik egy hetedik osztályos fiú. Sajnos úgy tűnik, tudomást sem vesz rólam. A nagyszünetekben vagy a folyosón, amikor együtt vagyunk, úgy viselkedik, mintha ott sem lennék. Mit tegyek, hogy legalább egyszer észrevegyen, hogy tudja, én is a Földön vagyok? Tanácsodat előre is köszönöm!

MZ/X”

Válasz:

Kedves MZ/X!

Ha hiszed, ha nem, én biztos vagyok benne, hogy a fiú tudja, hogy a Földön vagy, csak a foci jobban érdekli, mint a lányok. Mindenki más tempóban fejlődik, nála még nem jött el a lányok iránti érdeklődés ideje. Mielőtt bármilyen lépést megtennél, nagyon jó lenne, ha kipróbálnád, hogy milyen is tulajdonképpen ez a fiú: szégyenlős vagy nyitott és rámenős. Ehhez kell alakítanod a viselkedésedet. Ha szégyenlős típus, akkor semmi esetre sem szabad rámenősen fellépned, mert akkor elriasztod. Ha viszont rámenősebb, te meg elég bátor vagy, egyszerűen odamész hozzá, és megmondod neki, hogy tetszik neked. Vagy küldj neki SMS-t. Ez azonban kockázatos mert nem biztos, hogy úgy fog elsülni a dolog, ahogyan te szeretted volna. Általában az indirekt út hosszabb, de biztonságosabb. Amikor alkalmad van, mosolyogj rá, kövesd a tekintetteddel (Ne bámuld!), köszönj neki! Vedd igénybe a barátnők hálózatát, akik a barátnők barátnőjén keresztül a tudomására hozzák, hogy tetszik neked! Mindezeket a fortélyokat, már biztosan ki is próbáltátok a lányokkal. Mi viszont csak szoríthatunk neked. Ha mégsem sikerül a dolog, ne búsulj sokáig, nemsokára itt a nyári szünidő, különböző táborok állnak a rendelkezésedre, ahol új ismerősöket szerezhetsz, új szerelmek szövődhetnek, és közben sok hasznos dolgot csinálhatsz, új ismereteket tehetsz szert. Az új, nyári élmények elfeledtetik veletek, veled a szerelmi csalódást.

Mitől lesz gyönyörű a hajad?

Rohanás, rohanás, mindig csak rohanás. A hajápoláshoz pedig idő kell. A minimum, amit megtehetsz, hogy a hajtípusodnak megfelelő sampont használod. De ugye azzal is csak pikk-pakk megmosod a hajad, esetleg teszel rá valami balzsamot. Nem tévedtünk, igaz?

Mivel mindig késésben vagy, a nap végére egyszerűen nincs már energiád a hajaddal pepecselni, a hajmosás így szép lassan kötelező rutinná válhat.

Mosás után a hajszárító legnagyobb fokozatán gyorsan megszárad a hajad, közben pedig próbálsz kifésülni, hogy a gubancok is gyorsabban kijöjjenek. Aztán, mikor látsz egy samponreklámot a tévében, legyintesz, hogy ez csak ámitás. Persze biztosan fényeznek egy kicsit a modellek haján, de hidd el, neked is lehet gyönyörű hajad.

Pár aprócska jó tanács

- Vásárolj a hajtípusodnak megfelelő sampont és balzsamot.
- Hajmosásnál minimum 2-3 percig masszírozd át a fejbőröd, így a hajad is gyorsabban nő majd, és a töredezett végeket is elfelejtheted!
- Ha balzsamot is használsz, legalább öt percig hagyd a hajdon, mert idő kell, amíg felszívódik.
- Figyelj rá, hogy hajmosáskor kerülj a forró vízre, inkább kellemesen meleg vízzel öblítsd ki a sampont, balzsamot, így a fejbőröd is megóvódik!
- Ha teheted és időd engedi, ne használd a hajszárítót, inkább csak törölközővel nyomkodd ki a hajadból a vizet, s hagyd magától megszáradni a fűtjeidet! Ha mégis muszáj, akkor ne a legnagyobb fokozaton szárítsd,

mivel így a hajszálaid veszítenek nedvességtartalmukból!

- A vizes hajadat ne kefével, hanem minél ritkább fogú fésűvel fésüld ki.
- Amikor már hűvösebb van, addig ne menj ki a levegőre, ameddig teljesen meg nem száradt a hajad, különben megfázhatnak a hajhagymák!
- Rendszeresség szükséges hajápoláskor is: hajtípusodtól függően akár 2-3 naponta is moshatsz hajad – ez elsősorban a zsírsabb hajra vonatkozik.

Tényleg lehetünk részegek a szerelemtől

A tudósok szerint az alkohol és a boldogsághormon hatása megdöbbenően hasonló. Úgy tűnik, a „szerelemtől ittas” vagy a „megrészegeti a szerelem” több mint egy szép költői kifejezés. A tudósok megállapították, hogy az oxitocin, vagyis a híres-neves boldogsághormon szinte ugyanolyan hatással van az ember szervezetére, mint az alkohol. Ez a hormon keletkezik akkor is, amikor az anyukák szülnek, de akkor is, ha csókolózunk, romantikázunk, illetve amikor empátiát, bizalmat érzékelünk.

Amikor az oxitocin hat a szervezetünkre, az agy azon részeit tompítja el, amelyeket az alkohol is. A hasonlóságot már korábban felfedezték, Dr. Ian Mitchell viszont az érdekelte, mennyire közelít egymáshoz a két jelenség. Az agy különböző receptorait veszik célba ezek az anyagok, de mégis hasonló eredményeket érnek el. Az idegrendszer azon részeire vannak hatással, amelyek azt szabályozzák, hogyan észleljük a stresszhelyzeteket: ez befolyással van arra, hogy egy beszélgetés során hogyan boldogulunk, vagy hogy milyen könnyedén vesszük rá magunkat arra, hogy valakit elhívjunk randizni. Mindkét anyag megkönnyíti hasonló esetekben a dolgunkat.

A kutatás során kísérleteket is végeztek: a jelentkezők az orrukon át kapták meg az oxitocint, és érdekes eredmények születtek. Az alanyok nehezebben tudtak végigmenni egy egyenes vonalon, és a kiejtésük sem volt teljesen tiszta. Jellemzően agresszívebbek, bevállalósabbak és irigyebbek lettek. Mitchell azt is megfigyelte, hogy „boldogság” hormon ide vagy oda, az oxitocinhoz jutott alanyok nagyobb arányban voltak hajlamosak arra, hogy kirekesszék azokat a társaikat a köreikből, akik valamiért nem tetszettek nekik.

Három érv a levendula mellett

Nem is gondolnánk, mennyire hasznos lehet ez az illatos növény. Egy kis levendula a teába vagy a fürdővizbe, és a nyugodt hangulat garantált: a gyönyörű lila növény híres a nyugtató- és gyógyhatásáról, de vannak olyan előnyei, amit talán sokan nem ismernek. Az ókori rómaiak már használták a csodás aromája miatt fürdőikben, de amióta világ a világ, tisztító és gyógyító hatásért dicsérik az orvosok. Az egyiptomiak értékes olajat készítettek belőle, és felhasználták a mumifikáláshoz, 1665-ben pedig a nagy londoni pestis után levendulát égettek az utcán, hogy megtisztítsák a leve-

gőt. Íme, a növény három, kevésbé ismert felhasználási módja, ami neked is jól jöhet:

Pattanások

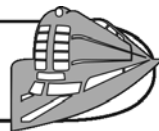
A levendulaolaj fertőtlenítő és antibakteriális hatása kitűnő megoldás a csúnya, pattanásos bőrre.

Száraz fejbőr

Ha már mindenféle korpásodás elleni sampont kipróbáltál, próbáld meg levendulaolajos vízzel átmosni a hajad, amitől a fejbőröd is újjászületik!

Csípések

Megcsípett egy bogár? A levendulából készült olaj enyhíti a viszketést, és csökkenti a duzzanatot.

Zobnatica, a lovassport vajdasági mekkája

Ha lovak vagy lovassport, akkor immár kötelezően Zobnaticára irányul a figyelem, mert itt tartják a Vajdasági Vágtát, az egész országra, nemzetre kiterjedő budapesti rendezvény vajdasági előfutamát.

A Topolyától alig tíz kilométerre északra fekvő hatalmas birtok szerves része egy óriási lóversenypálya lelátóval. Mintegy tízezer néző is összejön a nagy vágta hírére, mert valóban nagy attrakció a rendezvény. Az új „úri világ” megmutatja, milyen lova, ügető- és fogathajtói vannak.

Jó alkalom nyílik ilyenkor sétát tenni az Andrásnépének is nevezett Zobnaticán, az azonos nevet viselő Zobnaticai-tó mellett. A birtok mellett mintegy 230-an élnek, főleg magyarok.

A topolyaiakon kívül kevesen tudják, hogy a pezsgőgyártásról ismert Törley családnak nagy köze van ehhez a birtokhoz, amely az 1750 körül alapított méneséről vált ismertté. A Csantavérről származó Törleyek később vetették meg lábukat a területen. Ám nem József, a híres pezsgőgyáros, hanem testvére, Gyula volt érdekelt ezen a területen. Közgazdász volt, emlékét leginkább a birtok területén levő kastély hordozza. Az impozáns épület 1882-ben épült klasszicista stílusban. Az egykori Törley-birtok ma elsősorban a zobnaticai mezőgazdasági-idegenforgalmi komplexumként ismert, amelynek keretében szálloda, étterem működik, de helyet kap itt sok kis állat, az ál-

landó lovas kiállítás, szobrok, hatalmas park és persze a birtok.

Törleyék múltjába visszakeresve kiderül, hogy a pezsgőgyártó családja annak idején gyakran megfordult Topolyán, pontosabban a Vojnich családtól vásárolt zobnaticai birtokon. A földműveléssel foglalkozó Törley család számára egy idő után kicsinek bizonyult a szülőfalu, és terjeszkedni kezdett. Törley Bálintnak és feleségének, a bajsai Vojnich Máriának három fia volt: az építésmérnök Antal, akinek Magyarországon volt birtoka, a közgazdász Gyula, aki Zobnaticához kötődik és József, a budafoki pezsgőgyár névadó alapítója. A tulajdonos legjobb üzlettársa testvére, Gyula volt, a zobnaticai nagybirtokos.

Őseik között akad Buda 1686-os visszafoglalásakor vitézül harcoló katona, a császári seregek élelmiszerszállítója, Laudon császári generális futárja, de '48-as hős is, aki követte Kossuthot az emigrációba.

A Törleyek eredeti neve Schmierl volt, a '48-as vadászhadnagy, Schmierl Valentin magyarosította Törley Bálintra. A névválasztás alapja, hogy az eredeti német név (Schmierl) a schmieren, illetve a streichen szavakból

származik, aminek a jelentése: kihúzni, törölni. A három fiú közül József, a legfiatalabb volt a legügyesebb, így róla tudunk legtöbbet. 1882-ben határozta el, hogy franciaországi tapasztalatait itthon kamatoztatja. Etyeken talált szőlőültetvényeinek megfelelő adottságú talajt és klímát, amely hasonlít a Champagne-ihoz. A pezsgőgyártáshoz pedig Promontor (ma: Budafok) volt az ideális hely, hisz a Champagne-vidékhez hasonlóan a mészkőbe vájt pincék egyenletes hőmérsékletet biztosítottak, amely a jó pezsgő készítésének a záloga. Törley József kiváló üzlet- és szakemberként gyárát folyamatosan fejlesztette, 1896-ban, a millenniumi kiállításon Törleyék már a „császári és királyi udvari szállítók” címet viselték. A „magyar pezsgő” olyan népszerű volt, mint a pesti operett. Hamarosan a Törley pezsgőt külföldön is megismerték, egykettőre meghódította az amerikai és az ausztrál piacot is. Napjainkban milliószámra adják el a durranós kupakú, ünnepi italt.

Alaposan elkalandoztunk Zobnaticától. Érdemes mindenképp megnézni a tavat is, és egy alapos sétát tenni parkjában.

N-a

1	2		3		4	5	6	7	8	
9					10					
11		12		13				14		
15		TT								
				16				17	18	
19	20	21	22					23		
24					25		26		27	
28				29			30	31		

Keresztrejtvény

A rendőr megállítja a szabálytalankodó autóst:
- Uram, ön túllépte az ötvenet, ezért háromezer di-
nárt kérek.

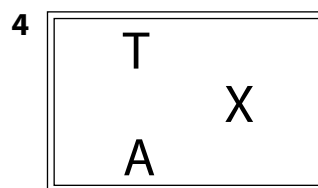
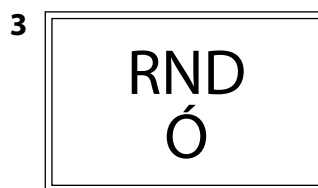
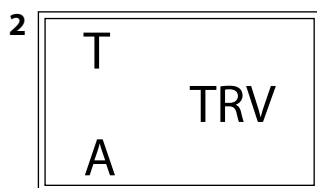
- ...

A csattanó a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 9. „S”, 10. Be-
fedé, 11. Földgömb, 14. Három, olaszul, 15. Olasz festő,
16. CGI, 17. Fordítva tok, 19. Meleg évszakaik, 23. Török név,
24. Ront betűi keverve, 25. Kopasz, 27. Telesport, 28. Női
név, 30. Még annál is lejjebb.

Függőleges sorok: 1. A poén befejező része, 2. Nor-
vég főváros, 3. Tiborka, 4. A vizsgán segítségemre van,
5. Különbség szerbül, 6. AAAA, 7. Katica, 8. Nózi, 12. Nem itt,
13. Ott közlekedünk, kissé régiesen, 18. Egyházi szertartá-
sokat végzik előtte, 20. Össze-vissza nyír, 21. Ázsiai ország,
fordítva, 22. Ravasz állat, 26. Elítelt, 29. Rőt vad, 31. A föld
felé.

Betűrejtvények

Skandináv rejtvény (21.)

Rejtvényünkben Gárdonyi Géza szállóigévé vált mondását rejtettük el.

Ezt kell megfejtenetek.

	FÜRTÖS GYÜMÖLCS	TRÉNIN-GEZIK	KICSI ANNA	ELKÉPED	A FÖLD FELE	E NAPI	
	MÁLTA	BELGÁRDI HETILAP	NŐI NÉV	EZ	KÖRKÁZI KEZELÉSRE KÜLD	RITKA NŐI NÉV	
	DIVAT-ÉKSZER		SPALETTA-FÉLE	U. E.		EGY NÉMETÜL	
	ÓN		NÉVELŐ	BELGA FOLYÓ		BÓR	ITTRIUM
			BŐRÖV	VERA EGYNEMŐI SÁTOR KÖZEPÉ (ÉK. F.)	HÁROM, OLASZUL BABONÁS TILALOM	RÁTONYI RÓBERT	EGY TERMÉKET (ÉK. F.)
NÉVELŐ	FORDÍTVÁ MAGAS NÖVÉNY	ZAMBIA	ÉLŐSKÖDŐ	SZÍNESET			
2000	HAMIS LITER RÓVIDEN	TAKTUS KÖZEPÉ		HAZA			
„L”		KICSUK, KIREKESZT		VÍZBEN ÉL SZERB IGEN		FORDÍTOTT KOR TETEJÉRE	
... ÉS NEM TÖBB			PITE KÖZEPÉ (ÉK. F.)	ÜTŐ-HANGSZER		SUGÁR	A HÖLGY PÁRIA
NNY	FÉL ÖT!		500	TEMPUS		50	KÉN

Az 20. szám skandináv rejtvényének megfejtése: BÁNKI DONÁT, BÁNKI-TURBINA

Keresztszavak

	F	F	C						
	O	E	S						
	L	L	I						
F	O	L	Y			A	R	T	
P	Á	R		S		Á	N	C	
B	E	V			E	Z	T	E	
			R	T	T				
			A	Á	Ő				
			T	S	K				

Pótold a hiányzó betűket vízszintesen és függőlegesen úgy, hogy értelmes szavakat kapj!

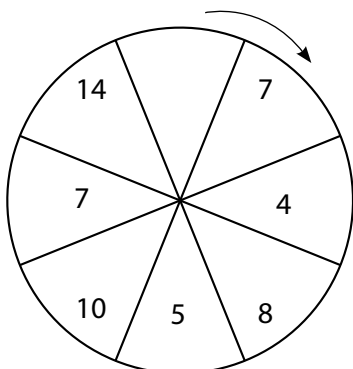
Fokról fokra

1						
2						
3						
4						
5						
6						

1. A harmadik személy, 2. Gólt ...,
3. Hirtelen arrébb nyom, 4. Verset ír,
5. Poéta, 6. Csirkefogó.

Minden szó tartalmazza az előző szó össz betűjét és annál mindig egy betűvel többet.

Körszámtan

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást. Ha erre rájössz, már be is írhatod a keresett számot az üres körcikkekbe.

Kicsi sarok

Minirejtvény

1	2	3	4	
5				
6			7	
8			9	
			10	

- Vízszintes sorok:**
1. Konyhakerti növény, 5. Az üzem,
  6. 51 római számmal, 7. „B”, 8. ÁÁÁÁ,
  9. Opus, 10. A -re párja.
- Függőleges sorok:**
1. Konyhakerti növény,
  2. Ágneska,
  3. Rügy két vége,
  4. Férfinév.

Se eleje, se vége

	Ü	N	D	
	A	G	D	
	Ó	Z	S	
	U	Z	S	

Pótold a hiányzó betűket elöl és hátul úgy, hogy minden sorban egy-egy női név alakuljon ki!

Játék a szavakkal

				SZ
	N			
		N		
				K

- ANGOL
DAGAD
ILLIK
NÓTÁZ
ÓRAMŰ
RÉBUSZ
TEREL

A megadott szavakat rakd be a rejtvényrácsba úgy, hogy a kiemelt oszlopban egy magyar mártír költő neve alakuljon ki!

Harcsaszüret egykor és ma

A történet nem arról szól, hogy a régi szép időkben milyen sok volt a hal. A felső fotó ugyan még a boldog halbó idők gazdag zsákmányáról tanúskodik, de nem tudjuk pontosan, hol és mikor készült. A kép megosztója csupán annyit közölt, hogy apatini halászok – nem írja mikori – harcsafogását örökíti meg.

Tucatnyi kétméteres függesztve, féltucatnyi kiterítve, és ki tudja, mennyi a kosarakba gyömöszölve. Nem vagyunk meggyőződve afelől, hogy a hallal való bánásmódnak ez volna a megfelelő formája. Legalábbis nem ma, és nem a horgászok körében. A fotó azonban nem horgászokat, hanem halászokat ábrázol. Nekik az ilyen halfogás biztosította a megélhetést. Ugyanakkor a horgászoknak a halfogás csakcsupán kedvtelése. Ebből kifolyólag a halat másként becsülik meg.

Tehát a halas szakma két csoportosulásának különböző megközelítéséről van szó. A régmúlt idők halbősége, amikor még így is lehetett viszonyulni a halhoz, végérvényesen elmúlt. A halállomány megcsappanásának okait nincs szándékunkban részletesen boncolgatni, mert ez igen hosszú szöveget szülné. Csupán alaptételeit soroljuk fel. Nagy vonalakban a vízszabályozásokról és lecsapolásokról, a vizek szennyezéséről, az élettér eltűnéséről, valamint a szabályok be nem tartásáról van szó, ami magába foglalja a túlhalásztást is. Ez alatt azt kell érteni, hogy több halat fognak ki, mint amennyit ésszerű volna. A felsoroltakkal – gondoljuk mi – nem kell részleteiben foglalkozni, hiszen anélkül is érthető, miről van szó. A felsoroltak ugyanis mind a múltban, mind a jelenben oda hatnak, hogy halból egyre kevesebb legyen.

Nálunk folyamatosan a „fogd meg, vidd haza és edd meg” érvényesült. Ezzel szem-

Ezeket megették...

...ezeket visszaengedték

ben a világ egyéb tájain a megfogással kezdődő történet „fényképezd le, és engedd vissza” végződésű.

Ezért van az, hogy nálunk a gazdag zsákmányért a régmúltba kell visszamenni, má-

soknál pedig – ahol visszaengedik – a jelenben is fogható sok és nagy. A rossz nyelvek szerint ott nincs hal, ahol a nagyokat akkor eszik meg, amikor azok még kicsik.

Buzás Mihály

Nem félünk az esőtől!

A rossz időjárás miatt elhalasztották a Jó Pajtás Liga első fordulóját. A péterréveiek annak rendje és módja szerint, mint ahogy rendszerint szokták is, megszervezték a versenyt. A csapatok meg is érkeztek az óbcesei csatornapartra, aztán másfél órán keresztül várták, hogy elálljon az eső, csillapodjon a szél... Az égiek azonban nem tágítottak. Ömlött és fújt. A csapatvezetők egyhangúlag úgy döntöttek, hogy ilyen körülmények között a gyerekeket nem küldik a vízpartra, a verseny megtartását egy későbbi időpontra helyezik át. A szanádik azonban nem tágítottak. A gyerekek kijelentették, ha már eljöttek, horgászni akarnak. Beöltöztek, beetettek, felszereltek, és egy órán át horgásztak, dacolva az időjárással. Fogtak néhány ezüstkárászt, vöröszárnyút, küszt... Csak azért is! Aztán mindet visszaengedték, összecsomagolták az elázott felszerelést, és – kívülálló számára szinte hihetetlen – elégedetten utaztak haza.

Kullancsveszély – óvatosan kirándulj!

Anyár nemcsak a felhőtlen vakációzás, a jó idő és a pihenés ideje, hanem a kullancsszezoné is. Júliusban pedig fokozottan ügyelnünk kell arra, hová és hogyan megyünk, ekkor kelnek ki ugyanis azok a kullancslárvák, amelyek méretük miatt szinte észrevehetetlenek, ezért rendkívül veszélyesek.

Ha szeretsz a természetben járni, sétálni, kirándulni, legyél óvatos: ezek a kisméretű rovarok felelősek az agyvelő- és agyhártyagyulladás vírusáért az emberben, míg a kutyákban a babezia nevű egysejtű élőskö-

dőt terjesztik. A kutya szőrét ezért ajánlott levágni, vagy kullancsriasztó nyakörvet kell rá feltenni. Nagyon fontos, hogy akkor is védekeznünk kell, ha nem látunk kifejelett kullancsot a természetben.

A szakemberek az oltást, illetve a kullancsirtó szereket javasolják védekezésre, de ugyanilyen fontos a könnyen átvizsgálható ruházat is, valamint érdemes elkerülni a vadak által látogatott helyeket is.

A kullancs egyébként az atkák egyik alrendje, vérszívó parazita. Szájszervéből fejserű képződmény alakult ki, ezen viseli a szipókának nevezett szervét. Szaglószerve az elülső lába végén van. A magasban várakozó rovar áldozatának melegét, szagát és a kilélegzett levegő szén-monoxid tartalmát érzékelve támad. Érzésteleníti a bőrt, és az-

után szúrja bele sajátos, nyílhegyhez hasonló ormányát, majd odaragasztja magát.

Ha kullancsot fedezünk fel a természetjárásból hazatérve, mihamarabb távolítsuk el, mert minél több ideig bennünk van a kullancs, annál nagyobb a fertőzés esélye. A kullancs eltávolítása történhet körömmel, csipesszel, de vigyáznunk kell azonban néhány olyan módszerrel, melyeket a néphagyomány őriz. Ne kenjük be például a kullancsot a lélegzését akadályozó folyadékkal (pl. olajjal), mert a fulladozó élősködő visszaöklendezi a fertőző vért. Óvakodjunk a potroha megnyomásától is. Az viszont nem gond – a közhiedelemmel ellentétben –, ha beszakad a kullancs szipókája, mert a szálkához hasonlóan kilökődik a bőrből, és nem okoz további kárt a szervezetben.

Ötletek a muffinsütő felhasználásához

Bár a muffinok abszolút virágkorukat élik, ezeket a hasznos kis sütőformákat messze nem csak a hagyományos módon használhatjuk fel.

1. Sült tojáshoz

Különleges állagú és ízű sült tojásokat is készíthetünk benne. Végtelenül egyszerű a dolgunk, mindössze ki kell kennünk vajjal vagy olajjal a formákat, majd ezután minden rekeszbe beletörhetünk egy-egy tojást. Némi sóval, borssal, kevés fűszerrel ízesíthetjük, és már tehetjük is a sütőbe. A kész tojásokat fogyaszthatjuk önmagukban, de kiválóak különböző szendvicsekbe.

2. Jégkocka gyártáshoz

Felhasználhatjuk őket nagyobb méretű jégkockák gyártásához.

Amennyiben gyümölcszeleteket is rakunk a formába a víz mellé, úgy a kancsók a tálalásnál

egyszerűen csodásan fognak mutatni. Nem csak gyümölcsöket, fűszernövényeket is lefagyaszthatunk ezzel a módszerrel.

3. Tároláshoz

A sok kis egyforma rekeszt maximálisan kihasználhatjuk, akár hosszú távú tárolásra, folpackkal lefedve az asztalra helyezve. Ez praktikus lehet egy zsúron, hiszen tehetünk a formákba mártásokat, fűszereket, apróra vágott zöldségeket, felkarikázott kolbászt, cukorkákat stb.

Tartsd magad fitten!

Egy felmérés kimutatta, hogy azok a fiatalok, akik fitten tartják magukat, magasabb IQ-val rendelkeznek, emellett egészségesebbek és vonzóbbak. Most, hogy nyarunkon a nyár, a szabadban is formába lendülhetsz, például:

Játékkal

A játék nem csak gyerekeknek való, mert rengeteg tevékenység van, ami lehetővé teszi, hogy miközben jól érzed magad a barátaiddal, csapatjátékot tanulj, javítsd a versenyképességedet, új dolgokkal ismerkedj meg és javíts az erőnléteden.

Gólt löni egy meccsen, kosarat dobni vagy akár egy trambulínon ugrálni nemcsak remek szórakozás, de jó test-edzés is.

Házimunkával

Kötelességetek segíteni a szüleiteknek: a kerti munka vagy egyéb tennivaló a ház körül meglepően jó testedzés lehet. Csináld a régi módi szerint: kapcsolj ki a motoros fűkaszt, használj inkább kézi kaszát!

Séta, biciklizés és futás

Bárhová is kell menned, próbálj elszakadni a közleke-

dés automatizált formáitól: ha van időd és kivitelezhető, inkább sétálj, vagy kocogj az úti céldhoz. Vagy ha nagyobb távolságokról van szó, bicajozz!

Strandolással

Ezalatt nem azt értjük, hogy egy napos strandon heveréssz, hanem próbálj ki olyan sportokat, mint a strandröpi, esetleg a vízilabda, vagy tanulj valami izgalmasabbat, például szörfözni.

Túrázással

Ez egy másik remek módja a formába lendülésnek, melyet barátaiddal vagy a családdal is csinálhatsz. Összeülhettek és rendezhettek egy-, esetleg többnapos túrákat, vagy jelentkezhettek hasonló eseményekre a suliban, vagy egyéb helyeken.

Vendéglégedettség

Ketten beszélgetnek:
 – Ez nagyon tisztességes kávéház, kérek.
 – Miért?
 – Egyszer itt felejtettem az ernyőmet, és egy fél év múlva, mikor újra bejöttem, megtaláltam.
 – Na és biztos, hogy a te ernyőd volt?
 – Nem, de mégiscsak szép ez a becsületesség.

Bátorság, Kovács a neved!

Kovács leül Szabó mellé a kávéházban, és magából kikelve mondja:
 – Most aztán alaposan megmondtam a véleményemet egy bokszbajnoknak.
 – Ne mondd – csodálkozik Szabó –, és nem lett belőle semmi kellemetlenséged?
 – Nem – feleli Kovács –, amikor dühbe jött, megszakítottam a vonalat.

Pipa híján

– Miért nem tud a skót pipázni?
 – Mert ha a saját dohányát szívja, az sokba kerül, azt nem engedheti meg magának. Ha pedig más kínálja meg, olyan keményre tömi a pipát, hogy nem szelel.

Osztályfőnöki

A tanár megkérdi a gyerekeket:
 – Gyerekek, ki babonás, ki hord a zsebében patkót?
 Semmi válasz.
 – És ki fél a fekete macskától?
 Pistike kiugrik a padból.
 – Hát az egér!

Szahara

– Hol voltatok nyaralni az idén? – kérdi Szabót a barátja.
 – A Szaharában.
 – A Szaharában?
 – Mit csináljunk? A gyerekek imádnak homokozni

Tengeralattjáró

– Az én bátyám tengeralattjárón volt szakács.
 – Volt? Most már nincs ott?
 – Nincs, szegény. Egyszer ugyanis odakozmált a tej, és ő ki akart szellőztetni.

Felháborító

– Ákos, kérek – nyit rá a professzorra a felesége –, a dada elvesztette a mi kis Ödönkénket.
 A professzor föl se néz a könyvéből:
 – Fölháborító! Elsején vond le a fizetéséből!

Félreértés

– Tegnap a kedvenc vendéglőmben akartam vacsorázni, de nem lehetett, mert ott volt a végrehajtó.
 – Honnan veszed ezt?
 – A pincér azt mondta, hogy minden asztal le van foglalva.

Illem

A nagymama fi gyelmezteti az unokáját:
 – Ha az ember ásít, a szája elé teszi a kezét! Mire az unokája:
 – Nekem nem kell! Az én fogam biztosan nem esik ki!

Tájékozott tudósok

Mandula és Mogyoró együtt ül a presszóban, újságot olvasva. Egyszer csak Mandula leteszi a napilapot, és így szól:
 – Kérek, ez nagyon érdekes!
 – Micsoda?
 – Hogy ezek a tudósok előre tudják, mikor lesz napfogyatkozás.
 – Na, hallod! Hát mit gondolsz, ők nem olvasnak újságot?

Koronatanú

– Maga látta a balesetet, asszonyom? – kérdi a helyszínelő rendőr a tanút.
 – Igen. Szerintem mindkét autós ugyanarra a gyalogosra pikkelt.

Késés

– Már tegnap vártuk magát, Nadragulya úr. Miért nem jött?
 – Szerettem volna jönni, de az új házőrző kutyánk nem engedett ki a lakásból.

Fürdőruha

Két barát nő beszélget:
 – Tudtad, hogy az idén az egyrészes fürdőruha a divat?
 – Tényleg? És melyik részt hordják?

Hideg-meleg

A skót szállodában egy vendég panaszkodik:
 – Kérem, a szobában csak egyetlen vízcsap van. Miért írják akkor a prospektusban, hogy „hideg-meleg folyóvíz”?
 – Mert mosakodni hideg, inni viszont meleg.

Tekintély

Pistike először megy a szüleivel az állatkertbe. Az állatokat már ismeri a könyvekből, úgyhogy mindegyiket lelkesen üdvözlí:

- Szia, majom! Szia, süni! Szia, zebra!
- Egyszer csak odaérnek az elefánt elé.
- Pistike ránéz, majd halkán így szól:
- Csókolom...

Női bölcsesség

Menyasszony fut az anyjához és kérdez:

- Anyu, anyu, én és Péter vitázunk, és nem tudjuk eldönteni, hogy melyikünknek van igaz.

– Nagyon egyszerű, kislányom – válaszol az anya. – Házasságkötés előtt neki, utána meg neked!

Félreértés

Az elmegyógyintézetben az egyik ápoló a vízcsapnál áll, és egy botra kötött madzagot lógat a mosdókagylóba. Az ápoló tapintatosan kérdi tőle:

- Na, hány halat fogott eddig?
- A bolond rámered:
- Megőrült? A vízvezetékben?

Hencegők

– Az én bácsikám pap, és mindenki úgy szólítja, hogy főtisztelendő úr – dicsekszik az egyik fiú a többieknek.

– Az én bácsikám bíboros, és eminenciás uramnak szólítják – licala a másik.

Tromfol erre a harmadik srác is:

– Mit hencegtek? Az én nagybátyám olyan kövér, hogy ha kimegy az utcára, mindenki azt mondja: Úristen!

A bank

– Sosem gondoltam volna, hogy a bank egy vidám munkahely. Először csak kedvesen mosolyogtak, aztán, amikor meghallották, mennyi hitelt szeretnék felvenni, óriási röhögés tört ki.

Labda

– Apuka, találtam egy elveszett labdát!

– Honnan tudod, hogy elveszett?

– Hát a gyerekek az udvaron még most is keresik...

Fajsúlyos irodalom

Vásárló:

– Szeretnék egy könyvet venni, kérem.

Könyvkereskedő:

– Ajánlhatok valami könnyűt?

Vásárló:

– Mindegy, kocsival vagyok.

A kis gólszák

Hazamegy Pistike a focimeccsről, és büszkén újságolja:

- Képzeld, papa, két gólt is rúgtam!
- Nagyszerű. És mennyi lett az eredmény?
- 1:1.

Hej, halászok...

Két horgász beszélget:

– Te, én a minap akkora halat fogtam, hogy ilyet még a бүдös életben nem láttál. Várj, le-rajzolom!

Elkezd rajzolni.

– Látom, öregem, ez legalább húsz kiló volt!

– És ez még csak a szeme!

Ajándék

Két ifjú hölgy beszélget:

– Holnap van a barátom születésnapja, és nem tudom, mit vegyek neki! – mondja az egyik.

– Hát vegyél neki egy könyvet! – javasolja a barátnője.

– Ugyan már, könyve az van neki.

Égi áldás

– Tegnap bőrig áztam, egyedül az esernyőm maradt szárazon.

– Hogy lehet az?

– Otthon felejtettem.

Kölcsön

Két férfi beszélget.

– Tudnál néhány ezer dinárt kölcsönadni fizetésig?

– Mikor lesz fizetés?

– Honnan tudjam? Neked van állásod, nem nekem.

Cukorfatat

Pistike újságolja otthon:

– Hatósági személy megvesztegetésének kísérletével vádolnak.

– Téged? – kérdi az aggódó papa.

– Igen. Kockacukrot adtam egy rendőrku-tyának.

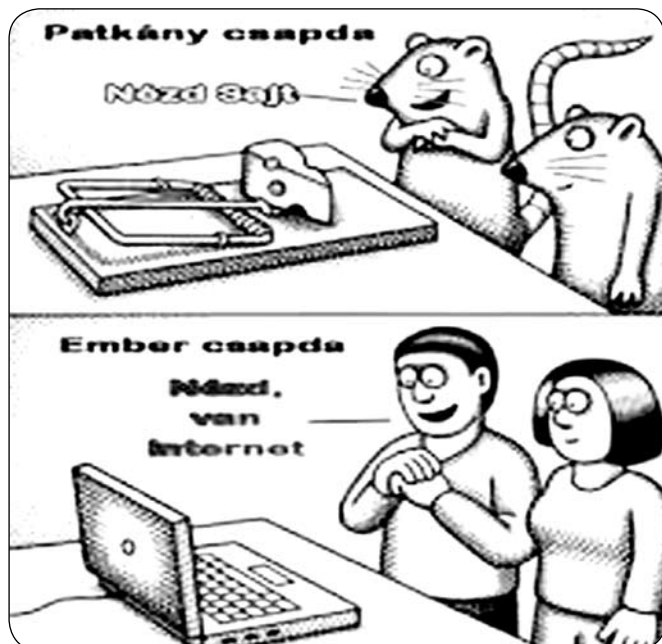
Ebédlőben

– Pisti, miért eszed le a pólodat?

– Segítek anyunak.

– Hogyhogy?

– Nem kell megkérdeznie, mi volt az ebéd.

2015
Nyári Táborok

taborok.net
facebook.com/taborok
+381 63 7683 641

Jelentkezz a honlapon, mielőtt megtelne a kedvenc altáborod!

MIT-tábor
július 12-19.

- foci
- önismeret
- fitness
- hip-hop tánc
- modellezés
- természetbúvár
- íjászat

Kamasztábor
július 12-19.

- önismeret
- foci
- fitness
- íjászat
- spanyol nyelv

Játéktábor
július 12-19.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Érkezünk a tanév utolsó nyere-
ménykérdéséhez, melynek meg-
fejtését a jövő heti számban hirdetjük
ki. A képen ismerős rajzfilmfigurákat
láthatsz. A sor élén Donald kacska. Kér-
désünk a következő: hogy hívják ezt
a három „figurát”, melyek árnyékként
követik Donaldot. A helyes megfej-
tők között jutalmkönyvet sorolunk
ki! **Jelentkezéseket csak ezen a
héten, tehát június 6-áig fogadjuk
levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode
Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a
jopajtas.szerk@magyarszo.com** e-mail
címen. A beküldők figyelmét felhívjuk,
nevük mellett tüntessék fel osztályuk,
iskolájuk, lakhelyük nevét és címét.
Köszönjük!

Múlt heti, 20. számunkban feltett
nyereménykérdésünket sokan sike-
resen megfejtették: a kiváló hatású
képzőművészeti alkotások szerzője
– így a múlt héten közölt képe is –, de
az optikai festészet, az op-art legjelen-
tősebb képviselője nem más, mint a
pécsi születésű **Vásárhelyi Győző**, aki
Franciarországban **Victor Vasarely** né-
ven vált világhírűvé. A helyes választ
beküldők közül a szerencse ezúttal a
Csantavéri Curnovity Lillára, a Hunya-
di János iskola ötödikes tanulójára
mosolygott, szorgalmáért könyvju-
talomban részesítjük. Gratulálunk! A
könyvajándékot június első felében
postázzuk.

Játékunk ősszel folytatódik.

CIP – Katalogizacija u
publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com